

Rapla Lasteaed
PÄKAPIKK

RAPLA LASTEAED PÄKAPIKK

ÕPPEKAVA

Kooskõlastatud/täiendatud õpetajate arenduskogus

25.08. 2026

Kinnitatud direktori kk. 02.09.2026 nr 1-1/26/13

Sisukord

Sisukord	2
1. LASTEAIJA ERIPÄRA	5
1.1. Lasteaia üldiseloostus	5
1.2. Loodus- ja õuesõpe	5
1.3. Lapsest lähtuv ja mänguline õppimine	5
1.4. Hooliv ja turvaline kasvukeskkond.....	6
1.5. Eesti kultuuripärandi ja traditsioonide väärtustamine.....	6
1.6. Lasteaia väärtused	6
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID NING PÕHIMÕTTED	7
2.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	7
2.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted.....	8
3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS.....	9
3.1. Õppeaasta kestus ja perioodid.....	10
3.2. Päevakava	10
3.3. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja läbiviimine	11
3.4. Pedagoogiline dokumenteerimine.....	12
4. ÜLDOSKUSTE KUJUNEMINE JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED .	12
4.1. Kuni kolmeaastase lapse üldoskuste kujunemise toetamine.....	13
4.2. Mänguoskused	14
4.3. Tunnetus- ja õpioskused.....	16
4.4. Sotsiaalsed oskused.....	18
4.5. Eneseregulatsiooni oskused	19
5. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED NING ARENGUTULEMUSED.....	21
5.1. Mina ja keskkond.....	22
5.1.1. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted.....	22
5.2. Keel ja kõne	28
5.2.1. Valdkonna eesmärgid ja sisu	28
5.2.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted.....	29
5.2.3. Eesti keelt teise keelena kõneleva lapse keelelise arengu toetamine.....	32
5.3. Matemaatika.....	34
5.3.1. Valdkonna sisu	35
5.3.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted.....	35

5.4. Kunst.....	39
5.4.1. Valdkonna eesmärgid	39
5.4.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted.....	40
5.5. Muusika.....	42
5.5.1. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted.....	42
5.6. Liikumine	45
5.6.1. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted.....	45
5.7. Digitehnoloogia lõimimine õppe- ja kasvatustegevusse.....	48
5.7.1. Digitehnoloogia kasutamise eesmärgid	48
5.7.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted.....	48
6. ÕPI- JA KASVUKESKKONNA KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED.....	50
6.1. Sotsiaalne ja vaimne keskkond	51
6.2. Füüsiline keskkond	51
6.3. Digitaalne keskkond.....	52
6.4. Õuekeskkond.....	52
6.5. Õppimine väljaspool lasteaeda	53
7. LAPSE ARENGU HINDAMISE JA TOETAMISE PÕHIMÕTTED	54
7.1. Lapse arengu jälgimise ja hindamise põhimõtted	54
7.2. Lapse arengu hindamise meetodid ja vahendid	55
7.3. Lapse arengu dokumenteerimine	56
7.3.1. Lapse arengumapp	56
7.3.2. Lapse arengukirjeldus	56
7.4. Arenguestlus.....	57
7.5. Koolivalmiduse hindamine ja koolivalmiduskaart	57
8. KAASAV HARIDUS JA LAPSELE VAJALIKU TOE KORRALDAMINE	58
8.1. Kaasava hariduse põhimõtted	58
8.2. Lapse toevajaduse märkamine ja väljaselgitamine	59
8.3. Üldine tugi	59
8.4. Tõhustatud tugi ja eritugi	60
8.5. Lapse individuaalse arengu toetamiseks tehtavad kohandused	60
8.6. Individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK)	60
8.7. Individuaalne arenduskava (IAK).....	61
8.8. Tugiteenuste koordineerimine ja meeskonnatöö.....	61
8.9. Toevajaduse dokumenteerimine ja toe tulemuslikkuse hindamine.....	62

8.10. Muu kodukeelega lapse toetamine.....	62
9. VANEMATEGA TEHTAVA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	62
9.1. Koostöö põhimõtted.....	63
9.2. Koostöö vormid ja korraldus	63
9.3. Koostöö lapse lasteaeda tulekul ja kohanemisel	64
9.4. Lapsevanemate nõustamine ja kaasamine lapse arengu toetamisel.....	64
9.5. Lapsevanemate tagasiside.....	64
10. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	65
10.1. Õppekava rakendamise analüüsimine.....	65
10.2. Õppekava uuendamine ja täiendamine	65

1. LASTEAI A ERIPÄRA

1.1. Lasteaia üldiseloomustus

Rapla Lasteaed Päkapikk on Rapla Vallavalitsuse haldusalas tegutsev eestikeelne koolieelne munitsipaallasteasutus, mis lähtub oma tegevuses kehtivatest õigusaktidest, lasteaia põhimäärusest ning käesolevast õppekavast.

Rapla Lasteaias Päkapikk töötab 18 rühma kolmes õppekohas: Raplas Päkapiku majas: Metsapargi 1; Raplas Naksitralli majas: Võsa 24 ja Kuusiku majas: Kuusiku mõisaallee 3, Kuusiku alevik.

Lasteaias tegutsevad hoiu-, aia-, liit- ning erituge vajavate laste rühmad. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel arvestatakse laste vanuse, arengutaseme, individuaalsete vajaduste ja rühmade eripäraga.

Rapla Lasteaed Päkapikk alustas tegevust 26. oktoobril 1984. aastal. Lasteaia nime **Päkapikk** valisid lapsed. Aastate jooksul on lasteaed kasvanud ja arenenud: 2015. aastal liideti lasteaia Kuusiku liitrühm, 2022. aastal avati rühm Doktorid ning 27. oktoobril 2025 valmis lasteaia juurdeehitus nelja uue aiarühmaga. 2026. aastal liideti Rapla Lasteaia Päkapikk Rapla Lasteaed Naksitrallid.

Lasteaial on oma lipp ja laul ning rühmadel omanäolised nimed, mis toetavad ühtekuuluvustunnet ja Päkapiku lasteaia identiteeti.

1.2. Loodus- ja õuesõpe

Rapla Lasteaed Päkapikk väärtustab lapse vahetut kontakti looduse ja ümbritseva keskkonnaga. Lasteaia majade asukohad Metsapargi ja Vesiroosi liikumisradade läheduses loovad head võimalused loodus- ja õuesõppeks, liikumiseks, uurimiseks, avastamiseks ja kogemuslikuks õppimiseks.

Õuekeskkonda käsitletakse loomuliku õpi- ja kasvukeskkonnana. Lastele luuakse võimalusi märgata looduses toimuvat, uurida, katsetada, liikuda ning kasutada õpitut tegelikes olukordades. Looduses viibimine toetab lapse uudishimu, iseseisvust, loovust ja keskkonnateadlikkust ning aitab kujundada tervist väärtustavaid eluviise.

Õppimine ei piirdu rühmaruumiga – last ümbritsev keskkond, loodus, kodukoht ja igapäevaelu pakuvad võimalusi tähenduslike õpikogemuste loomiseks.

1.3. Lapsest lähtuv ja mänguline õppimine

Päkapiku lasteaias lähtutakse põhimõttest, et laps on aktiivne õppija, kelle arengut toetatakse tema huvidest, vajadustest, võimetest ja arengutasemest lähtudes.

Mäng on lapse peamine õppimise ja maailma mõtestamise viis. Mängu, igapäevatoimingute, uurimise, katsetamise, liikumise, loovtegevuste ja projektide kaudu saab laps ise kogeda, avastada, teha valikuid, lahendada probleeme ning kujundada uusi teadmisi ja oskusi.

Õppe- ja kasvatustegevuses kasutatakse lapsest lähtuva metoodika elemente, üldõpetuse ja „Hea Alguse“ põhimõtteid, õuesõpet ning projektõpet. Projektõpet võimaldab lähtuda laste

küsimustest, huvidest ja ideedest ning kujundada õppimist uurimuslikuks, koostöiseks ja tähenduslikuks.

Õpetaja roll on olla lapse arengu toetaja, suunaja ja turvalise keskkonna looja. Lapsele antakse võimalus oma arvamust väljendada, teha eakohaseid valikuid, algatada tegevusi ning kogeda rõõmu tegutsemisest ja õppimisest.

1.4. Hooliv ja turvaline kasvukeskkond

Päkapiku lasteaias peetakse oluliseks, et iga laps tunneks end turvaliselt, märgatuna, väärtustatuna ja rühma kuuluvana. Lapse arengut toetatakse keskkonnas, kus suhted põhinevad hoolivusel, lugupidamisel, usaldusel ja üksteisega arvestamisel.

Sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste kujunemise toetamiseks kasutatakse muu hulgas programmi „Kiusamisest vaba lasteaed“ põhimõtteid. Programmi kaudu toetatakse hoolivate suhete kujunemist, empaatiat, sallivust, kaaslastega arvestamist ning kiusamist ennetavat suhtluskultuuri.

Lapse vaimse heaolu, tähelepanu ja eneseregulatsiooni toetamiseks kasutatakse Vaikuseminutite metoodika elemente. Alates 2026. aastast kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks ka „Seikluste Laeka“ programmi metoodika elemente.

Lasteaias väärtustatakse iga lapse individuaalsust ning luuakse võimalused osalemiseks ja arenguks vastavalt lapse võimetele ja vajadustele.

1.5. Eesti kultuuripärandi ja traditsioonide väärtustamine

Päkapiku lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses on olulisel kohal Eesti rahva kultuuripärandi edasiandmine ning lapse sideme kujundamine oma kodukoha, emakeele ja kultuuriga.

Rahvakalendri tähtpäevade, traditsioonide, muusika, laulude, mängude, lugude, käsitöö ja ühiste ettevõtmiste kaudu tutvustatakse lastele Eesti kultuuri ning aidatakse kujundada kuuluvus- ja ühtekuuluvustunnet.

Traditsioonid seovad lasteaia tänast päeva selle ajaloo ja kogukonnaga ning annavad lastele võimaluse kogeda ühiseid väärtusi, rõõmu koos tegutsemisest ja oma kultuuri hoidmisest.

1.6. Lasteaia väärtused

Rapla Lasteaed Päkapikk lähtub oma tegevuses viiest põhiväärtusest: **hoolivus**, **sallivus**, **tervis**, **koostöö** ja **loovus**. Need väärtused väljenduvad igapäevastes suhetes, õppe- ja kasvatustegevuses, keskkonna kujundamises ning lasteaia ja pere koostöös.

- **Hoolivus** tähendab Päkapiku lasteaias lapse märkamist, kuulamist ja väärtustamist. Hoolime iseendast, kaaslastest, ümbritsevatest inimestest ja keskkonnast. Loome suhted, milles laps kogeb turvatunnet, toetust ja heatahtlikkust ning õpib ka ise teisi märkama ja aitama.
- **Sallivus** tähendab erinevuste märkamist, mõistmist ja väärtustamist. Austame iga lapse isikupära, võimeid, vajadusi, kultuurilist tausta ja arenguteed. Kujundame keskkonda, kus iga laps saab tunda, et ta kuulub rühma ja lasteaia kogukonda.

- **Tervis** tähendab lapse füüsilise, vaimse, sotsiaalse ja emotsionaalse heaolu terviklikku toetamist. Väärtustame igapäevast liikumist, õues viibimist, tervislikke eluviise, tasakaalustatud päevakava, turvalisust ning oskust märgata ja hoida enda heaolu.
- **Koostöö** tähendab ühist vastutust lapse heaolu ja arengu eest. Väärtustame lapse, pere, õpetajate, abiõpetajate, tugispetsialistide ja teiste lasteaia töötajate vahelist avatud, usalduslikku ja lugupidavat koostööd. Koos tegutsedes loome lapsele järjepideva, turvalise ja arengut toetava kasvukeskkonna.
- **Loovus** tähendab julgust mõelda, luua, katsetada, avastada ja otsida erinevaid lahendusi. Väärtustame lapse kujutlusvõimet, ideid, omaalgatust ja isikupärast eneseväljendust. Looime lapsele võimalusi loovaks tegutsemiseks mängus, uurimises, kunstis, muusikas, liikumises, projektõppes, looduses ja igapäevaolukordades. Täiskasvanu toetab lapse ideid, julgustab katsetamist ning väärtustab erinevaid mõtte- ja lahendusviise.

Päkapiku lasteaia eripära kujuneb looduse ja õuesõppe, mängulise ja lapsest lähtuva õppimise, Eesti kultuuripärandi väärtustamise ning hooliva ja koostöise suhtluskultuuri ühendamisel tervikuks. Meie eesmärk on, et laps tunneks Päkapiku lasteaia rõõmu mängimisest ja õppimisest, julgeks avastada ja olla tema ise ning kasvaks hoolivaks, sallivaks, loovaks ja koostöövalmis inimeseks, kes väärtustab tervist.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID NING PÕHIMÕTTED

2.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on toetada koostöös koduga lapse igakülgset ja järjepidevat arengut ning kujundada eeldused tema edukaks toimetulekuks edasises elus ja õpiteel.

Üldeesmärgist lähtuvalt:

1. toetatakse lapse füüsilist, kognitiivset, emotsionaalset, sotsiaalset ja kõlbelist arengut tasakaalustatud tervikuna;
2. toetatakse lapse üldoskuste ja valdkondlike oskuste kujunemist ja arengut;
3. luuakse kuni kolmeaastasele lapsele eeldused turvaliseks kohanemiseks, iseseisvuse kujunemiseks ja lasteaia hakkamasaamiseks;
4. luuakse kolme- kuni seitsmeaastasele lapsele eeldused põhihariduse omandamiseks ja igapäevaelus toimetulekuks;
5. toetatakse lapse positiivse minapildi, enesekindluse, iseseisvuse ja omaalgatuse kujunemist;
6. hoitakse ja arendatakse lapse loomulikku uudishimu, õpihuvi, loovust ning soovi uurida, avastada ja katsetada;
7. toetatakse lapse oskust suhelda, teha koostööd, arvestada teistega ning väljendada oma mõtteid, tundeid ja vajadusi;

8. kujundatakse väärtushoiakuid, mis lähtuvad hoolivusest, sallivusest, tervisest, koostööst ja loovusest ning lugupidamisest iseenda, teiste inimeste, kultuuri ja ümbritseva keskkonna vastu;
9. toetatakse lapse kujunemist aktiivseks, loovaks ja rõõmsaks õppijaks, kes tunneb tegutsemisest ning õppimisest eduelamust.

2.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Rapla Lasteaias Päkapikk lähtutakse õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ning läbiviimisel lapsest, tema arengust, huvidest, vajadustest ja võimetest. Õppimist käsitletakse tervikliku protsessina, milles laps on aktiivne osaleja ning täiskasvanu tema arengu toetaja ja suunaja.

Õppe- ja kasvatustegevuses lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

1. **lapsest lähtumine ja individuaalsusega arvestamine** – selgitatakse välja lapse arengutase ning tegevuste eesmärkide seadmisel ja kavandamisel arvestatakse lapse vanuse, võimete, huvide, vajaduste, arengutempo ning kultuurilise ja keelelise taustaga;
2. **turvalisuse ja heaolu tagamine** – luuakse turvaline, hooliv, sõbralik, kiusamis- ja vägivallavaba keskkond, kus iga laps tunneb ennast märgatuna, väärtustatuna ja rühma kuuluvana;
3. **eduelamuse võimaldamine** – igale lapsele luuakse võimalused kogeda jõukohastes tegevustes õnnestumist, rõõmu ja rahulolu, tunnustades lapse pingutust, arengut ja saavutusi;
4. **õppimine mängu kaudu** – mängu väärtustatakse lapse põhitegevuse ja peamise õppimisviisina. Lapsele jäetakse piisavalt aega vabamänguks ning mängulisteks, uurimuslikeks ja loovateks tegevusteks;
5. **lapse aktiivsuse ja omaalgatuse toetamine** – toetatakse lapse uudishimu, loovust, huvi ja algatusvõimet ning võimaldatakse tal teha eakohaseid valikuid, esitada küsimusi, pakkuda ideid, katsetada ja otsida lahendusi;
6. **terviklik ja lõimitud õppimine** – erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi, teemasid ja tegevusi seostatakse omavahel. Õppimisel kasutatakse mängu, igapäevatoiminguid, liikumist, muusikat, kunsti, uurimist, katsetamist, projektõpet ning teisi aktiivset õppimist toetavaid võimalusi;
7. **õppimine erinevates keskkondades** – õppe- ja kasvatustegevust viiakse läbi nii siseruumides, õues kui ka väljaspool lasteaeda. Väärtustatakse looduse ja lasteaia lähiümbruse kasutamist loomuliku õpi- ja kasvukeskkonnana;
8. **hoolivate ja koostöiste suhete kujundamine** – väärtustatakse lugupidamist enda ja teiste vastu, demokraatlikke suhteid, üksteise kuulamist, abistamist ja koostööd. Lapsi suunatakse märkama ja mõistma enda ning teiste tundeid ja vajadusi;

9. **erinevuste väärtustamine** – kujundatakse sallivat ja avatud suhtumist inimeste erinevustesse ning luuakse kõigile lastele võrdsed võimalused õppe- ja kasvatustegevuses osalemiseks;
10. **eesti keele ja kultuuri väärtustamine** – väärtustatakse eesti keelt, Eesti kultuuritraditsioone ja rahvapärandid ning kujundatakse lapse sidet oma kodukoha ja kultuuriga, arvestades samal ajal teiste kultuuride eripära ja väärtust;
11. **mitmekeelse lapse toetamine** – mitmekeelsest perest pärit lapse keelelist arengut toetatakse, arvestades tema keelelist tausta, arengutaset ja erinevaid keelekasutusolukordi;
12. **tervise ja liikumise väärtustamine** – toetatakse lapse füüsilist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset heaolu, võimaldades igapäevast liikumist, õues viibimist, aktiivset tegutsemist ning kujundades tervist ja turvalisust väärtustavaid harjumusi;
13. **digitehnoloogia eesmärgipärane kasutamine** – digitehnoloogiat kasutatakse läbimõeldult õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks ning lapse õppimise, loovuse ja eakohase digipädevuse toetamiseks;
14. **loovuse toetamine** – väärtustatakse lapse kujutlusvõimet, ideid ja isikupärast eneseväljendust ning võimaldatakse tal katsetada, luua, uurida, lahendada probleeme ja leida erinevaid lahendusviise;
15. **koostöö perega** – lapse arengu toetamine toimub koostöös koduga, väärtustades vastastikust usaldust, lugupidamist, avatust ja regulaarset infovahetust;
16. **koostöö lasteaia** – kõik lapsega tegelevad töötajad panustavad lapse arengu, heaolu ja tema potentsiaali parima võimaliku avaldumise toetamisse.

Õppe- ja kasvatustegevuses lähtutakse Rapla Lasteaed Päkapiku väärtustest – hoolivusest, sallivusest, tervisest, koostööst ja loovusest. Need väärtused on aluseks nii laste ja täiskasvanute vahelistele suhetele, õpikeskkonna kujundamisele kui ka igapäevastele valikutele ja tegevustele.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Rapla Lasteaed Päkapikk õppe- ja kasvatustegevuse korralduse aluseks on lasteaia õppekava, mis lähtub alushariduse riiklikust õppekavast.

Õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles ning selle korraldamisel lähtutakse lapsest, tema vanusest, arengutasemest, huvidest ja vajadustest. Õppimist käsitletakse tervikliku ja järjepideva protsessina, mis toimub kogu päeva jooksul mängus, igapäevatoimingutes, kavandatud tegevustes ning spontaanselt tekkinud õpiolukordades.

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus on paindlik ning toetab Päkapiku lasteaia väärtuste – hoolivuse, sallivuse, tervise, loovuse ja koostöö – rakendumist igapäevaelus.

3.1. Õppeaasta kestus ja perioodid

Õppeaasta algab **1. septembril** ja kestab **31. augustini**.

Ajavahemikul **1.–15. septembrini** on põhirõhk laste tundmaõppimisel, kohanemise toetamisel ning nende arengutaseme, huvide ja vajaduste märkamisel. Sel perioodil on olulisel kohal vabamäng ja erinevad mänguliigid, mille kaudu õpetaja vaatleb lapse tegutsemist, suhtlemist, oskusi ja huvisid.

Kogutud tähelepanekud on aluseks edasise õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide seadmisele ja kavandamisele.

Uute laste kohanemist toetatakse järk-järgult ja lapse individuaalsest valmisolekust lähtudes. Lapsele antakse aega harjuda uue keskkonna, päevakava, laste ja täiskasvanutega omas tempos. Kohanemisel tehakse tihedat koostööd lapsevanemaga, et tagada lapsele turvaline ja võimalikult sujuv üleminek kodukeskkonnast lasteaeda.

Suveperioodil, **juunist augustini**, lähtutakse õppe- ja kasvatustegevuses eelkõige laste huvidest, algatusest ja valikutest. Kinnistatakse õppeaasta jooksul omandatud teadmisi ja oskusi ning võimalikult suur osa tegevustest toimub õues. Õppimiseks kasutatakse aktiivselt loodust ja ümbritsevat keskkonda ning väärtustatakse mängu, liikumist, uurimist, avastamist ja loovat tegutsemist.

3.2. Päevakava

Õppe- ja kasvatustegevus toimub rühma päevakava alusel. Päevakava koostamisel lähtutakse laste vanusest, arenguvajadustest ja heaolust ning arvestatakse, et lapse päeva jooksul vahelduksid tasakaalustatult:

1. vabamäng;
2. kavandatud ja spontaanselt tekkivad õppe- ja kasvatustegevused;
3. aktiivsed ja rahulikud tegevused;
4. individuaalsed ja ühistegevused;
5. igapäevatoimingud;
6. liikumine ja õues viibimine;
7. söögi- ja puhkeaeg.

Päevakava on **paindlik** ning võimaldab muuta tegevuste aega, kestust ja korraldust vastavalt laste vajadustele, huvidele, ilmastikule ning tekkinud õpiolukordadele.

Mäng on lapse põhitegevus ning sellele võimaldatakse päeva jooksul piisavalt aega. Mida noorem on laps, seda suurem osa tema õppimisest toimub mängu ja igapäevatoimingute kaudu.

Laste päevakava koostamisel arvestatakse värskes õhus viibimise ja tervisliku toitumise põhimõtetega. Lastele luuakse võimalused igapäevaseks õues viibimiseks vastavalt ilmastikutingimustele ning kehtivatele tervise- ja ohutusnõuetele.

Kuni kolmeaastasele lapsele võimaldatakse vähemalt üks päevane uneaeg. Vanematele lastele tagatakse päeva jooksul vähemalt üks tund puhkeaega, võimaldades vastavalt lapse vajadusele valida une või muu rahuliku tegevuse vahel.

Lapse lasteaeda toomine ja koju viimine korraldatakse viisil, mis arvestab lapse heaolu ja rühma päevakava ning ei häiri üldjuhul söögi-, puhke- ega kavandatud õppe- ja kasvatustegevuse aega.

3.3. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja läbiviimine

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lähtutakse:

1. lapse arengutasemest, huvidest ja vajadustest;
2. lasteaia õppekava eesmärkidest ja põhimõtetest;
3. alushariduse alusväärtustest;
4. laste ettepanekutest, küsimustest ja algatustest;
5. last ümbritsevast loodus-, kultuuri- ja elukeskkonnast;
6. põhimõttest lähemalt kaugemale ja üksikult üldisemale;
7. erinevate õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade lõimimise võimalustest.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja. Teda kaasatakse eakohaselt tegevuste kavandamisse, võimaldatakse teha valikuid, esitada küsimusi, pakkuda ideid, uurida, katsetada ja oma kogemusi mõtestada.

Õppe- ja kasvatustegevus toimub:

1. vabamängus ja suunatud mängudes;
2. igapäevatoimingutes;
3. õpetaja kavandatud tegevustes;
4. laste algatatud tegevustes;
5. spontaanselt tekkinud õpiolukordades;
6. individuaalselt, paaris, väikeses grupis ja kogu rühmaga;
7. siseruumides, õues ning väljaspool lasteaeda.

Erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi, teemasid ja tegevusi lõimitakse omavahel. Õppimisel kasutatakse mängu, uurimist, avastamist, katsetamist, liikumist, muusikat, kunsti, vestlust, vaatlemist, projektõpet ning teisi lapse aktiivsust ja loovust toetavaid meetodeid.

Päkapiku lasteaias väärtustatakse **projektõpet** kui üht võimalust lapse huvidest lähtuva õppimise rikastamiseks. Projektide teemad võivad kujuneda laste küsimustest, tähelepanekutest, kogemustest ja ideedest. Õpetaja ülesanne on märgata laste huvi, toetada

küsimuste tekkimist ning luua võimalusi vastuste otsimiseks uurimise, katsetamise, arutlemise ja koostöö kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse koha valikul lähtutakse tegevuse eesmärgist ja sisust. Võimalusel tutvutakse õpitavaga selle loomulikus keskkonnas. Lasteaia ruumide kõrval kasutatakse aktiivselt õueala, metsaparki, lasteaia lähiümbrust ning teisi sobivaid õpikeskkondi.

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel arvestatakse vajadusega kaasata õpetajaid, abiõpetajaid ja teisi töötajaid ning luua võimalused laste tegutsemiseks nii iseseisvalt kui ka koostöös teistega.

3.4. Pedagoogiline dokumenteerimine

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, rakendamine, hindamine ja arendamine on paindlik protsess, mis põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel.

Pedagoogilise dokumenteerimise eesmärk on muuta nähtavaks lapse õppimise ja arengu protsess ning toetada õpetajat edasise õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel.

Dokumenteerimisel kajastatakse asjakohaselt:

1. õppe- ja kasvatustegevuse seost lasteaia õppekavaga;
2. püstitatud eesmärgid;
3. käsitletud teemasid ja läbiviidud tegevusi;
4. laste kogemusi, mõtteid, küsimusi ja tähelepanekuid;
5. laste osalemist, huve ja algatusi;
6. õppimise käigus kujunenud teadmisi, oskusi ja arutlusi;
7. eesmärkide saavutamist ja õppeprotsessi kokkuvõtet.

Dokumenteerimine ei ole üksnes toimunud tegevuste kirjeldamine, vaid aitab õpetajal analüüsida laste õppimist, märgata nende huvisid ja arenguvajadusi ning kavandada sellest lähtuvalt järgmisi tegevusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja analüüsimisel väärtustatakse laste osalust ning õpetajate, abiõpetajate ja teiste lapse arengut toetavate töötajate koostööd.

4. ÜLDOSKUSTE KUJUNEMINE JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Üldoskuste kujundamine on Rapla Lasteaed Päkapikk õppe- ja kasvatustegevuse oluline osa ning toetab lapse terviklikku arengut, igapäevast toimetulekut ja valmisolekut edasiseks õppimiseks.

Üldoskused kujunevad kõigis igapäevastes tegevustes, mängus, suhtlemisel, õppe- ja kasvatustegevustes ning erinevates õpi- ja kasvukeskkondades. Nende arengut toetatakse

lõimitult, arvestades lapse vanust, individuaalset arengutaset, huvisid, vajadusi ja varasemaid kogemusi.

Üldoskuste kujunemisel eristatakse nelja valdkonda:

1. mänguoskused;
2. tunnetus- ja õpioskused;
3. sotsiaalsed oskused;
4. eneseregulatsiooni oskused.

Üldoskuste arengut toetatakse lapsest lähtuvalt, võimaldades lapsele aktiivset tegutsemist, uurimist, katsetamist, valikute tegemist, suhtlemist ja koostööd. Täiskasvanu loob lapse arengut toetava keskkonna, märkab lapse edusamme, julgustab, tunnustab pingutust ning pakub vajadusel tuge.

Üldoskuste kujundamisel lähtutakse Päkapiku lasteaia väärtustest – **hoolivusest, sallivusest, tervisest, loovusest ja koostööst.**

4.1. Kuni kolmeaastase lapse üldoskuste kujunemise toetamine

Lastehoiurühmades, kus laste vanus on kuni kolm aastat, keskendutakse eelkõige lapse üldoskuste arendamisele. Üldoskuste kujunemise kaudu arenevad samaaegselt lapse keele ja kõne, matemaatika, mina ja keskkonna, kunsti, muusika, liikumise ning teiste valdkondade eeloskused.

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi päeva jooksul toimuvate tegevuste kaudu. Õppimine toimub eelkõige mängus, igapäevatoimingutes ning praktilise tegutsemise ja vahetu kogemuse kaudu.

Kuni kolmeaastase lapse arengu toetamisel:

1. kasutatakse praktilisi ja mängulisi õppimisviise;
2. lähtutakse lapse huvidest, vajadustest ja arengutasemest;
3. kasutatakse lapsele tuttavaid igapäevaelu esemeid, mänguvahendeid, looduslikke materjale ja pildimaterjali;
4. toetatakse tegevusi lapsele mõistetava, selge ja eakohase täiskasvanu kõnega;
5. võimaldatakse lapsel võimalikult palju ise tegutseda ja igapäevatoimingutes osaleda;
6. toetatakse lapse iseseisvuse ja enesekindluse kujunemist;
7. tunnustatakse lapse pingutust ja edusamme;
8. lähtutakse teemade ja tegevuste valikul põhimõttest lähemalt kaugemale;
9. tehakse lapse arengu toetamiseks tihedat koostööd õpetajate, abiõpetajate ja lapsevanematega.

4.2. Mänguoskused

Mäng on koolieelses eas lapse põhitegevus ja oluline õppimisviis. Mängu kaudu omandab ja kinnistab laps teadmisi ja oskusi, väljendab oma tundeid ja soove, kasutab kujutlusvõimet, õpib suhtlema ja koostööd tegema ning omandab sotsiaalseid kogemusi ja käitumisreegleid.

Mänguoskus toetab kõigi teiste üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengut.

Päkapiku lasteaias väärtustatakse **vabamängu**, kus laps saab ise valida mängu teema, vahendid, mängukaaslased ja mängu kulgemise. Lapsest lähtuv vabamäng toetab lapse autonoomiat, algatusvõimet, loovust ja otsustamisoskust.

Mängukeskkonnas pakutakse mitmekesiseid ja arendavaid mänguvahendeid nii sise- kui ka õuetegevusteks. Mängus kasutatakse muu hulgas looduslikke, jääk- ja taaskasutusmaterjale.

Tabel 1. Eeldatavad tulemused vanuseti

3–4	4–5	5–6	6–7
Keskendub lühiajalisele ja lihtsale mängule täiskasvanu toel.	Keskendub iseseisvalt lühiajalisele ja lihtsale mängule.	Keskendub pikemaajaliselt enda valitud mängule.	Suudab mängule keskenduda.
Kasutab mänguasju tavapärasel moel (nt sõidutab autot, paneb nukule mütsi pähe).	Kasutab mängus õpetaja antud või olemasolevaid vahendeid ning jäljendab lihtsaid tegevusi.	Kasutab mängus vahendeid iseseisvalt, asendades neid vajadusel muu sobivaga.	Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.
Matkib tuttavaid olukordi (nt söögi tegemine, magama panek) oma kogemustest lähtuvalt.	Rakendab mängudes fantaasiaelemente, sidudes isiklikke kogemusi.	Rakendab mängudes erinevatest allikatest saadud kogemusi, teadmisi ja muljeid.	Rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi.
Soovib teiste algatatud mängus osaleda, võib vajada	Algatab lihtsamaid mängu (nt „teeme	Algatab mängu ja toob neisse uusi	Näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust.

julgustust ja tuge.	kooki”).	ideid.	
Algatab lihtsaid mängu (nt autosõit).	Algatab lihtsama sisuga lühiajalisi mängu.	Mängib üksi ja koos kaaslasega ning muudab mängu kulgu.	Algatab mängu ja arendab mängu sisu.
Mängib lihtsat rollimängu täiskasvanu toel.	Võtab mängudes lihtsamaid rolle, kasutades matkimisel liikumist, kõne ja hääletooni.	Omandab mängudes rollidele iseloomuliku käitumise, tuginedes oma kogemusele.	Täidab mängudes erinevaid rolle.
Mängib mängu ja püüab teha koostööd eakaaslastega (paaris, väikeses grupis) täiskasvanu toel.	Algatab mängu, leiab mängukaaslased ja püüab nendega arvestada.	Suudab mängudes ülesandeid ja rolle jaotada ning kokkuleppeid sõlmida.	Suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele.
Osaleb reeglitega mängus koos täiskasvanuga (nt peitus) ja suudab oodata oma korda.	Järgib tuttava mängu reegleid koos kaaslastega, vajadusel täiskasvanu abiga.	Järgib mängureeglite täitmist enda ja teiste poolt.	Järgib mängu reegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada.
Tunneb rõõmu koostööst täiskasvanu toel.	Õpib oma tundeid võidu ja kaotuse korral väljendama, võib selleks vajada täiskasvanu tuge.	Väljendab oma tundeid võidu ja kaotuse korral ning mõistab, et mängus on võimalik veel proovida.	Tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.

4.3. Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused võimaldavad lapsel juhtida oma taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskused väljenduvad lapse suutlikkuses hankida teavet, omandada uusi teadmisi ja oskusi, uurida, katsetada, luua seoseid ning kasutada õpitut erinevates olukordades. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Tabel 2. Eeldatavad tulemused vanuseti.

3–4	4–5	5–6	6–7
Suudab lühiajaliselt (5–10 min) keskenduda huvipakkuvale tegevusele, vajades täiskasvanu juhendamist.	Suudab huvipakkuvatele tegevustele keskenduda mõnda aega (10–15 min) ning suudab alustada ja lõpetada tegevuse, vajadusel täiskasvanu toel.	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda (15–20 min), viib alustatud tegevuse lõpule.	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda.
Saab aru lihtsatest ja tuttavatest lausetest ning reageerib kuuldule enamasti konkreetse tegevusega, täiskasvanu juhendamisel.	Täidab täiskasvanu poolt antud ülesande, vastates lihtsatele küsimustele.	Reageerib sobivalt täiskasvanu juhiste ja osaleb lühikeses arutelus.	Saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi.
Järgib täiskasvanu toel üheosalist juhust (nt „Palun pese käed“).	Täidab kaheosalist juhust, kui tegevused on tuttavad ja lihtsad (nt „Palun pane riided selga ja pese käed“), vajadusel täiskasvanu toel.	Täidab iseseisvalt lihtsamat kahe- kolmeosalist juhust, kui tegevused on seotud igapäevatoimingute ga (nt „Palun pane riided selga, siis jalanõud jalga ja	Suudab täita kahe- kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust.

		lõpuks mine mänguplatsile“).	
Väljendab täiskasvanu abil oma mõtteid lihtsate lausetega ja esitab küsimusi.	Väljendab oma mõtteid, kasutades lihtsamaid põhjendusi (nt „sest mulle ei meeldi“) ja küsimusi (nt „kuidas see töötab?“) ning arutleb igapäevaste teemade üle, vajadusel täiskasvanu suunamisel.	Esitab küsimusi, avaldab arvamust (nt „Ma arvan, et...“) ja arutleb lihtsate probleemide üle (nt mida teha, kui keegi on kurb).	Esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada.
Rühmitab täiskasvanu toel esemeid ühe selge ja nähtava tunnuse järgi (nt kõik punased klotsid).	Rühmitab esemeid kahe erineva nähtava tunnuse alusel (nt kollased suured pallid).	Oskab rühmitada esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste ning ühe ja sama eseme mitme erineva tunnuse järgi (nt pall on ümmargune, punane ja mängimiseks).	Oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada.
Kirjeldab täiskasvanu suunamisel üksteisele järgnevaid tegevusi, mis on seotud isikliku kogemusega (nt „vihma sadas, ei saanud õue minna“).	Eristab hulkade suurust ja proovib loendada või järjestada ning kirjeldab lihtsaid põhjus-tagajärg seoseid igapäevastes olukordades (nt „kuna sa jooksid, siis kukkusid“).	Suudab iseseisvalt loendada, võrrelda hulki ja oskab kirjeldada sündmuses ning nähtuses põhjus-tagajärg seoseid.	Saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna.
Tegutseb, uurib, katsetab enamasti kogemuspõhise	Konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi – lahendab lihtsamaid praktilisi	Kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides ja oskab põhjendada	Kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme

lt ja matkides, vajades täiskasvanu tuge.	probleeme (nt „eelmine kord see vahend sobis, proovin uuesti“), kuid võib vajada täiskasvanu suunamist .	oma valikuid ja otsuseid lühidalt (nt „ma tegin nii, sest eelmine kord see töötas“).	lahendades.
Valib vahendeid ja lahendab probleeme enamasti katseeksituse abil (nt proovib mitut erinevat eset, kuni üks sobib).	Valib vahendeid ja osaleb lihtsates praktilistes probleemilahendustes, kus saab proovida erinevaid vahendeid (nt ehitusklotsid, loovmaterjalid).	Valib tuttavate ülesannete puhul sobivaid vahendeid ja võtteid ning lahendab probleeme, tuginedes varasemale kogemusele.	Kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

4.4. Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsed oskused kujunevad lapse igapäevastes suhetes ja suhtlemiskogemustes. Need hõlmavad oskust suhelda teiste laste ja täiskasvanutega, mõista iseennast ja teisi, teha koostööd, arvestada teiste tunnetega ning järgida ühiseid kokkuleppeid ja üldtunnustatud käitumistavasid.

Lapse sotsiaalsete oskuste kujunemise toetamisel on oluline:

1. pakkuda lapsele hoolivust, turvatunnet ja toetavaid suhteid;
2. kujundada selged, turvalised ja lapsele mõistetavad piirid ning kokkulepped;
3. arendada empaatiat ja oskust märgata teiste inimeste tundeid ja vajadusi;
4. õpetada hoolivat, lugupidavat ja arvestavat suhtlemist;
5. väärtustada inimeste erinevusi ning kujundada sallivat suhtumist.

Tabel 3. Eeldatavad tulemused vanuseti

3–4	4–5	5–6	6–7
Suhtleb eakaaslastega ja tuttavate täiskasvanutega.	Alustab vestlust, osaleb mängudes ja räägib oma mõtetest.	Vestleb vabalt, loob ja hoiab sõprussuhteid.	Tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda.
Märkab	Märkab teiste	Arvestab teiste	Püüab mõista teiste

täiskasvanu suunamisel teise lapse tundeid, reageerib lihtsatele emotsioonidele (rõõm, kurbus).	tundeid, püüab lohutada või aidata.	tunnetega grupitegevustes.	inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses.
Jagab mänguasju täiskasvanu julgustusel.	Teeb koostööd väikeses grupis, lihtsates olukordades pakub ja küsib abi.	Töötab grupis ühise eesmärgi nimel, abistab vajadusel kaaslast.	Oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi.
Mõistab lihtsate olukordade sobivust täiskasvanu abil.	Tunneb ära sobimatu käitumise, kuisellele viidatakse ning leiab täiskasvanu suunamisel sobiva käitumisviisi.	Teeb ise valikuid käitumisviiside vahel ja õpib neid tagajärgedega seostama.	Teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi.
Järgib lihtsaid kokkuleppeid ja õpib viisakusreegleid täiskasvanu juhendamisel.	Tuletab meelde ja püüab järgida rühma kokkuleppeid ning lihtsamaid viisakusreegleid, vajadusel täiskasvanu toel.	Järgib rühma reegleid ja üldtunnustatud viisakusreegleid.	Järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme.
Märkab, et inimesed võivad välja näha erinevad (nt nahavärv, kasv).	Teab, et inimestel võivad olla erinevad vajadused (sh toevajadused) ja kombed.	Räägib erinevustest avatud ja mõistval viisil.	Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad.
Avaldab eelistust kahe valiku vahel.	Pakub ideid tegevuste osas.	Arutab valikuid ja otsustab koos kaaslastega.	Osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides.
Proovib uut tegevust täiskasvanu toel.	Tegutseb muutunud olukorras täiskasvanu juhiste toel.	Püüab uudsetes olukordades ise hakkama saada, vajadusel küsides täiskasvanu abi.	Suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

4.5. Eneseregulatsiooni oskused

Eneseregulatsiooni oskused toetavad lapse suutlikkust juhtida oma emotsioone, käitumist, tähelepanu ja tegevust.

Eneseregulatsioon hõlmab:

1. **emotsionaalsed eneseregulatsiooni** – oskust tundeid märgata, nimetada, mõista, sobival viisil väljendada ja reguleerida;
2. **käitumuslikku eneseregulatsiooni** – oskust järgida reegleid ja kokkuleppeid, oodata oma korda, viia alustatud tegevusi lõpule ning tulla toime pettumustega;
3. **kognitiivset eneseregulatsiooni** – oskust koondada ja hoida tähelepanu, kavandada oma tegevust, analüüsida tehtut ja hinnata tulemust.

Õpetajad märkavad ja toetavad lapse eneseregulatsioonioskuste kujunemist järjepidevalt ning teevad selleks koostööd lapsevanemate ja vajadusel tugispetsialistidega.

Tabel 4. Eeldatavad tulemused vanuseti

3–4	4–5	5–6	6–7
Väljendab oma emotsioone füüsiliselt (nt nutt, kallistamine).	Kirjeldab lihtsamaid emotsioone täiskasvanu toel (nt olen rõõmus, olen kurb).	Suudab emotsioone kirjeldada – mis teeb kurvaks või õnnelikuks – ja õpib mõistma ka keerukamaid tundeid (nt uhkus, häbi jm).	Suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada.
Osaleb täiskasvanu toel mängudes ja igapäevategevustes.	Algatab mõningaid mängu ja tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Kavandab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud enamasti lõpuni, kuid võib vajada täiskasvanu abi.	Kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni.
Järgib lihtsamaid juhiseid täiskasvanu suunamisel ja keskendub lühiajaliselt alustatud tegevusele.	Lahendab ülesandeid ja teeb koostööd kaaslastega, vajades täiskasvanu juhendamist.	Tegutseb iseseisvalt ja grupis eesmärgipäraselt, suutes keskenduda ja pingutada ülesannete täitmisel, vajadusel täiskasvanu toel.	Suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda.
Saab aru lihtsamatest käitumisreeglitest	Oskab tuttavas keskkonnas sobivalt käituda	Oskab avalikus ruumis (nt teater, kontsert, liiklus)	Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab

ning püüab neid täiskasvanu toel igapäevategevustes järgida.	ning teab, mida tohib, mida mitte.	sobivalt käituda ja lähtuda kokkulepitud reeglitest.	oma käitumist vastavalt tagasisidele.
Osaleb täiskasvanu suunamisel rahunemist soodustavates tegevustes.	Õpib täiskasvanu toel vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.	Oskab vajadusel iseseisvalt kasutada lihtsamaid vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.	Oskab vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.
Saab hakkama lihtsamate eneseteenindamise toimingutega (riietumine, söömine, tualeti kasutamine) ja tööharjumustega (lehtede riisumine, mänguasjade koristamine).	On omandanud esmased eneseteenindamise ja tööharjumused, võib vajada täiskasvanu tuge.	Saab hakkama eneseteenindamisega ja on omandanud enesekohased tööharjumused (isiklike asjade hoidmine, vahendite heaperemehelik kasutamine).	Saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

Üldoskuste eeldatavad arengutulemused on õpetajale orientiiriks lapse arengu jälgimisel, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ning lapsele sobivate arenguvõimaluste loomisel. Lapse arengut vaadeldakse tervikuna ning arvestatakse tema individuaalset arengutempot, tugevusi, huvisid ja toevajadust.

5. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED NING ARENGUTULEMUSED

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel lähtutakse lõimitud õppe põhimõttest. Erinevaid valdkondi ei käsitleta eraldiseisvate õppeainetena, vaid need seotakse lapse igapäevaelu, mängu, huvide, kogemuste ja ümbritseva keskkonnaga.

Õppimine toimub mängu, igapäevatoimingute, suhtlemise, uurimise, vaatlemise, katsetamise, liikumise, muusika, kunsti ja loovtegevuste kaudu. Lapsele võimaldatakse tegutseda individuaalselt, paaris, väikestes gruppides ja koos kogu rühmaga.

Õpetaja ülesanne on luua lapse aktiivsust ja uudishimu toetav õpi- ja kasvukeskkond, märgata lapse huvisid ning aidata tal kogemusi mõtestada ja erinevate teadmiste vahel seoseid luua.

Päkapiku lasteaias kasutatakse õpikeskkonnana aktiivselt lisaks rühmaruumidele lasteaiia õueala, metsaparki, lähiümbrust, loodust ja kodukoha võimalusi. Õpitavaga tutvutakse võimaluse korral selle loomulikus keskkonnas.

Valdkondlike arengutulemuste puhul lähtutakse lapse individuaalsest arengust. Vanuseastmeti kirjeldatud tulemused on õpetajale orientiiriks õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja lapse arengu jälgimisel ning neid ei käsitleta kõigile lastele ühesuguses tempos täidetavate nõuetena.

5.1. Mina ja keskkond

Valdkond „**Mina ja keskkond**“ aitab lapsel õppida tundma iseennast, teisi inimesi ning teda ümbritsevat sotsiaalset, loodus- ja tehiskeskkonda.

Sotsiaalse keskkonna käsitlemine toetab lapse positiivse minapildi, suhtlemisoskuste, kultuuriteadlikkuse, väärtushoiakute ja turvalise käitumise kujunemist.

Looduskeskkonna tundmaõppimisel toetatakse lapse loodushuvi, tähelepanelikkust ja keskkonnateadlikkust ning kujundatakse loodust hoidvaid ja säästvaid hoiakuid.

Tehiskeskkonnaga tutvumine aitab lapsel mõista inimeste loodud keskkonda ning omandada selles turvaliseks ja vastutustundlikuks toimetulekuks vajalikke oskusi.

Päkapiku lasteaias on valdkonna käsitlemisel olulisel kohal lapse vahetu kokkupuude looduse ja kodukohaga, õuesõpe, liikumine, Eesti kultuuripärand, tervislikud eluviisid ning turvalise ja hooliva käitumise kujundamine.

5.1.1. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Valdkonna „Mina ja keskkond“ õppe- ja kasvatustegevuses:

1. lähtutakse lapse igapäevaelust, kogemustest ja teda vahetult ümbritsevast keskkonnast;
2. toetatakse lapse positiivse minapildi ning teadmiste kujunemist iseendast, oma perest, lasteaiast ja kodukohast;
3. suunatakse last märkama ja mõistma teiste inimeste tundeid, vajadusi, erinevusi ja kultuuritausta;
4. kujundatakse hoolivat, sallivat ja koostöist suhtumist teistesse inimestesse;
5. tutvustatakse Eesti riigi sümbboleid, rahvakultuuri, traditsioone ja kultuuripärandit;
6. väärtustatakse looduses viibimist ning võimaldatakse lapsel loodust vahetult uurida, vaadelda ja kogeda;
7. kujundatakse keskkonda hoidvat ja säästvat mõtteviisi ning arutletakse lapse ja teiste inimeste tegevuse mõju üle keskkonnale;
8. toetatakse tervislike eluviiside kujunemist ning arutletakse toitumise, liikumise, puhkuse, une, hügieeni ja tervise hoidmise üle;
9. kujundatakse lapse oskust märgata ohtlikke olukordi ning käituda turvaliselt kodus, lasteaias, looduses, liikluses ja digikeskkonnas;

10. toetatakse lapse teadmisi oma kehast, isiklikest piiridest ja privaatsusest;
11. tutvustatakse lapsele eakohasel viisil raha kasutamise eesmärki ja igapäevaelus vajalikke ameteid;
12. kasutatakse võimaluse korral õppimiseks lasteaia õueala, metsaparki, lähiümbrust ning teisi kodukoha õpikeskkondi.

Tabel 5. Eeldatavad tulemused vanuseti

Mina	Ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonna-nime, vanuse ja soo (poiss, tüdruk) ning nimetab täiskasvanu abiga oma lemmiktegevuse.	Kirjeldab enda välimust ja ennast lihtsate omaduste kaudu (nt kiire, rõõmus, meeldib joonistada).	Kirjeldab oma iseloomu ja huve detailsemalt, oskab võrrelda end sõpradega.	Oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid.
Kehaosad ja privaatsus	Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele ning nimetab nende kehaosade peamist otstarvet (nt kõrvadega kuulatakse).	Tunneb oma kehaosi, teab nende lihtsamaid ülesandeid ning mõistab, et mõned kehaosad on privaat- sed ja kuuluvad ainult talle.	Kirjeldab kehaosi (sh erinevaid organeid) ja nende ülesandeid, kirjeldab poiste ja tüdrukute erinevusi, teab, millised kehaosad on privaat- sed, ning oskab seista oma isiklike piiride eest.	Oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaat- sed kehaosad teistest.
Kodu, pere, pere- tradit- sioonid	Räägib, kellega ta koos elab ja oskab kirjeldada pereliikmeid.	Kirjeldab, mida talle meeldib oma perega teha, toob näiteid kodust (nt kortermaja, eramaja) ja kommetest.	Kirjeldab oma pere kombeid, erinevaid ruume kodus ja nende otstarvet.	Oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja pere- tradit- sioone.
Ametid	Nimetab igapäevaelust tuttavamaid ameteid (nt õpetaja,	Nimetab mõn- ingaid ameteid ja oskab kirjeldada, mida nad teevad.	Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid ja räägib, kelleks tahab	Oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid

	arst).		suurena saada.	ameteid.
Eesti sümboolid ja kultuuritraditsioonid	Teab, et elab Eestis, kus räägitakse eesti keelt, tunneb ära Eesti lipu, rahvuslinnu ja -lille ning nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi.	Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kivi) ja nimetab mõnda rahvuspüha/-tava (nt maridipäev, laulu- või tantsupidu).	Teab Eesti Vabariigi presidendi nime ja nimetab mõningaid tuntud Eesti kultuuritegelasi ning kirjeldab tuntumaid rahvakombeid.	Oskab nimetada Eesti riiklike sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi.
Erinevuste mõistmine	Märkab, et teised lapsed võivad käituda või välja näha erinevalt.	Toob võrdluses välja inimeste erinevusi (keel, toit, riietus) ja vajadusi.	Oskab selgitada inimeste erinevusi (nt kuidas inimesed erinevad keele, toidu või riietuse poolest) ja märgata vajadusi ning kultuuritraditsioone.	Saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid.
Turvalisus, abi kutsumine	Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nt nuga, käärid) ja räägib täiskasvanule, kui kardab või on saanud haiget.	Nimetab ohtlikke esemeid ja tegevusi (nt terariistad, mängimine ohtlikes kohtades) ja teab, et abi saamiseks tuleb pöörduda usaldusväärse täiskasvanu poole (nt politseinik, õpetaja), nimetab hädaabinumbrit 112.	Teab, kuidas turvaliselt käituda (nt ohtude ennetamine ja märkamine) ja kirjeldab, millal tuleb helistada hädaabinumbril ning millist infot helistades edastada.	Oskab eba-meeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda.
Tervis ja keskkond	Teab, et värske õhk, liikumine ja tervislik toit on kasulikud ja oskab neid oma enesetundega seostada.	Nimetab tervist toetavaid tegevusi keskkonnas (nt värskes õhus viibimine, puhtas vees ujumine).	Teab, milline keskkond, tegevus või käitumine aitab tervist hoida ja milline kahjustab.	Oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada

				tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida.
Ham- maste tervis	Teab, et hambaid peab pesema ja nimetab hammaste hooldamise vahendeid.	Nimetab hammaste jaoks kasulikke ja kahjulikke toiduaineid ning oskab selgitada, miks ja kuidas tuleb hambaid pesta.	Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).	Oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist.
Isiklik hügieen	Teeb hügieenitoiminguid (nt käte pesu, nuuskamine) täiskasvanu suunamisel ja vajadusel abiga.	Teab vajalikke hügieenitoiminguid ning teeb neid iseseisvalt täiskasvanu meeldetuletusel.	Selgitab hügieenitoimingute vajalikkust ja järgib igapäevaseid hügieeniharjumusi iseseisvalt.	Oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid.
Inimese mõju keskkonnale: loodushoid, säästev areng	Hoiab täiskasvanu juhendamisel lihtsate tegevuste kaudu keskkonda (nt sorteerib prügi).	Teab, miks on vaja loodust hoida ja osaleb keskkonnasäästlikes tegevustes.	Selgitab, millised tema teod võivad mõjutada keskkonda ja miks on oluline loodust hoida ning mis juhtub, kui seda mitte teha.	Märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt.
Kodukoha eripära ja loodus	Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kodukoha loodust ja tunneb jalu-tuskäigul ära tuttavaid kohti.	Nimetab konkreetseid looduselemente oma kodukohas (nt meie kodu lähedal on järv, seal on suured puud).	Tunneb ja nimetab kodukoha loodusobjekte (nt Ema-jõgi, Munamägi), loomi, taimi ja mõisteid (nt linn, küla, mets, park, meri).	Tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust.
Looduse sõltuvus ajatsüklitest	Nimetab täiskasvanu juhendamisel ööpäeva	Eristab ja nimetab ööpäeva osasid ja aastaagu, seostab neid mõne tüüpilise	Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites:	Oskab kirjeldada loodust ja inimeste

	osasid (hommik, lõuna, õhtu, öö) ja kirjeldab nendega seotud tegevusi ning tutvub erinevate aastaegade.	loodusnähtuse ja tegevusega (nt sügisel lehed langevad ja me riisume lehti).	ööpäev, aastaring.	tegevusi erinevates ajatsüklites.
Loodusnähtused	Nimetab erinevaid ilmastikunähtusi (nt sajab vihma, tuul puhub) ja mõningaid aastaajale omaseid tunnuseid täiskasvanu suunamisel.	Kirjeldab täiskasvanu toel aastaegu seoses ilmastiku- ja loodusnähtustega.	Kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi ning oskab neid seostada aastaegade.	Oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest.
Ohud seoses keskkonnaga	Arutleb täiskasvanu juhendamisel ohtlike olukordade üle looduskeskkonnas (nt ohud metsas, veekogudel).	Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud nii looduskui tehiskeskkonnas (nt ujumine täiskasvanu järelevalveta, rattasõit kiivrita).	Oskab nimetada, mida tuleb teha ohutuse tagamiseks erinevates keskkondades.	Oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega.
Liiklus	Nimetab liiklusvahendeid ja tunneb ära tuttavaid liiklusmärke (nt valgusfoor, ülekäigurada) ning selgitab täiskasvanu abiga nende tähendust.	Arutleb ohtude ja ohtlike olukordade üle tänaval ning teab mõningaid liiklusreegleid (nt sõiduteed ületades tuleb peatuda, vaadata, veenduda).	Selgitab käitumisreegleid tänaval ja teab, et liikluses tuleb olla tähelepanelik ja ettevaatlik ning käitub ohutult erinevates liiklusolukordades.	Oskab liikluses ohutult käituda.
Tervislik toitumine	Arutleb täiskasvanu abiga, miks juur- ja	Nimetab, mis on tervisele kasulikud ja kahjulikud	Teab ja oskab selgitada, milliseid toiduaineid on	Oskab kirjeldada, mida

	puuviljad on kasulikud.	söögid ja joogid (sh vee tähtsus).	vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve.	tähendab tervislik ja mitmekeesine toitumine.
Tervise väärtustamine	Arutleb täiskasvanu abiga, miks on uni ja liikumine vajalik.	Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (tervislik toitumine, kehaline aktiivsus, uni, puhkus).	Teab ja selgitab, miks uni, puhkus ja liikumine mõjutavad tervist.	Oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel.
Kiusamisvabakäitumine	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, miks löömine, narrimine või halvasti ütlemine ei ole lubatud.	Mõistab täiskasvanu toel, et teiste inimeste suhtes tuleb olla salliv ja tunneb ära kiusamiskäitumise.	Teab, et vägivald ja kiusamine on vale, ning oskab ennetada, märgata ja vajadusel abistada.	Oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine.
Raha	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, mis on raha ja milleks seda kasutatakse.	Teab, et täiskasvanud käivad tööl raha teenimiseks ja arutleb, et raha eest saab osta vajalikke asju (nt toit, riided) ning õpib mängudes raha kasutamist.	Selgitab raha kasutamise otstarvet – et see on mõeldud asjade ostmiseks, teenuste eest tasumiseks ja mõistab raha väärtust (nt seda peab koguma või säästma).	Oskab selgitada raha otstarvet.
Digiturvalisus	Nimetab täiskasvanu juhendamisel kodus ja lasteaias kasutatavaid digiseadmeid (nt arvuti, telefon) ja teab mõningaid ohtusid nende	Arutleb täiskasvanu suunamisel digikäitumise reeglite üle (nt piiratud aeg ekraani vaatamiseks, võõrastele ei ütle oma nime).	Teab, kuidas digitehnoloogiat eesmärgipäraselt kasutada (nt õppimiseks, joonistamiseks), nimetab mõningaid ohte digikeskkonnas (nt isikliku info jagamine, tundmatute	Teab digitehnoloogiat ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada

	kasutamisel.		linkide avamine).	ohtusid digikeskkonnas.
Digivahendite kasutamine	Kasutab koos täiskasvanuga lihtsamaid robotikaseadmeid ning oskab neid hoida.	Kasutab täiskasvanu juhendamisel digivahendeid, täidab lihtsaid ülesandeid (nt foto tegemine, äpi avamine) ja suudab programmeerida lihtsamaid robotikaseadmeid.	Oskab digivahendeid, sh robotikaseadmeid, kasutada konkreetse eesmärgiga, iseseisvalt, paaris või väikerühmas järgides kokkulepitud reegleid.	Oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhib lihtsamaid robotikaseadmeid

5.2. Keel ja kõne

Valdkond „**Keel ja kõne**“ toetab lapse suulise ja kirjaliku kõne arengut, suhtlemisoskust, eneseväljendust ning huvi keele, lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu.

Keel areneb eelkõige igapäevases suhtlemises, mängus ja lapse jaoks tähenduslikes olukordades. Lapsele luuakse võimalusi kuulata, rääkida, jutustada, küsida, arutleda, väljendada oma mõtteid ja tundeid ning tutvuda suulise ja kirjaliku kultuuriga.

Päkapiku lasteaias väärtustatakse eesti keelt ja Eesti kultuuripärandit ning arvestatakse lapse keelelise ja kultuurilise taustaga. Keeleõpe on lõimitud mängu, igapäevatoimingute, projektõppe, õuesõppe, muusika, liikumise, kunsti ja teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega.

5.2.1. Valdkonna eesmärgid ja sisu

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on, et laps:

1. tuleb toime igapäevases suhtlemises;
2. kasutab kõnes eakohast hääldust, grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
3. tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu ning omandab lugemise ja kirjutamise eeloscused.

Valdkonna sisu hõlmab:

1. **keelekasutust** – hääldamist, sõnavara ja grammatikat;
2. **suhtlemist, jutustamist ja kuulamist**;

3. lugemist ja kirjutamist ning lastekirjandust.

5.2.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Valdkonna „Keel ja kõne“ õppe- ja kasvatustegevuses:

1. luuakse lapsele võimalusi keelt kuulata ja aktiivselt kasutada nii õppe- ja kasvatustegevustes, mängus kui ka igapäevatoimingutes, arvestades lapse vanust ja keeleoskuse taset;
2. võimaldatakse lapsel tutvuda eesti keele ja kultuuriga ning väärtustatakse lapse emakeelt ja kultuurilist tausta;
3. kasutatakse keele mõistmise ja omandamise toetamiseks erinevaid meeli ning näitlikustamist – miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi, liikumist, pilte ja teisi näitlikke vahendeid;
4. võimaldatakse lapsel kasutada omandatud sõnavara ja keeleoskust erinevates olukordades, keskkondades ja suhtlussituatsioonides;
5. suunatakse last kasutama suhtlemisel olukorrale sobivaid keelevahendeid, kuulama kaaslast ning väljendama oma mõtteid ja vajadusi;
6. toetatakse kirjanduse mõistmist ja väärtustamist ettelugemise, raamatute ja illustratsioonide vaatamise, jutustamise, dramatiseerimise, joonistamise ning oma lugude ja raamatute loomise kaudu;
7. toetatakse lapse lugemishuvi ning lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist mitmekesise lastekirjanduse, mängu- ja õppevahendite ning vajadusel eesmärgipäraselt kasutatavate digivahendite kaudu;
8. väärtustatakse suulist ja kirjalikku kultuuripärandit, sealhulgas eesti rahvajutte, muinasjutte, luuletusi, liisusalme, vanasõnu ja laule.

Tabel 6a. Eeldatavad tulemused vanuseti

Ala- vald- kon- nad	3–4	4–5	5–6	6–7
Kir- jalik kõne	Tunneb täis- kasvanu rõ- hutatud hääl- damise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas, nimetab üksikuid	Tunneb kuula- tes iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendi- tes), häälib täiskasvanu abiga	Määrab hää- liku asukoha (alguses, kes- kel, lõpus) häälikuühen- dita sõnas, teab enamikku tähti ning loeb üksikuid	Tunneb tähti, suudab lu- geda kokku 1–2-silbilisi sõnu.

Ala- vald- kon- nad	3–4	4–5	5–6	6–7
	tähti ja tun- neb kirjapil- dis ära oma nime.	lihtsamaid sõnu ning tun- neb ära ja ni- metab tuttava- maid tähti.	sõnu kindlas situatsioonis (nt poe- ja tä- navanimed, sildid).	
	Matkib luge- mist ja kirju- tamist erine- vatel viisidel või vahendi- tega.	Kirjutab üksi- kuid talle tut- tavamaid tähti ja oma nime.	Oskab kirju- tada enamikke joonistähti ja täiskasvanu ju- hendamisel üksikuid tutta- vaid sõnu.	Oskab kirjutada 1–2-silbi- lisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega.
Hääl- da- mine	Hääldab õi- gesti ena- mikku emakeele hääli- kuid (v.a r- häälik) ja lihtsama- test hääliku- test koosne- vaid konso- nantühendeid (-nt, -lt, -mp jne).	Hääldab õi- gesti kõiki emakeele hää- likuid ja 3–4- silbilisi tuttava tähenähtusega sõnu.	Kordab järele ja hääldab õi- gesti kõiki emakeele hää- likuid ja tut- tava tähendu- sega sõnu.	Oskab oma kõnes ning et- teöeldud sõnade kordami- sel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid.
Sõna- vara	Kasutab iga- päevases suhtluses tut- tavaid sõnu, sh liitsõnu ja moodustab kahe- kuni kolmesõna- lisi lauseid.	Laiendab oma sõnavara (vas- tandsõnad, omadussõnad jne) ja kasutab seda lihtsates lausetes iga- päevases suht- luses.	Kasutab keeru- kamaid lau- seid, moodus- tab vajaduse korral sõnu uudsete objek- tide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt nuga õuna koorimiseks – õunanuga).	Valdab suhtlemiseks piisa- vat sõnavara ja suudab va- jadusel ise sõnu moodus- tada.
Suht- le- mine	Algatab ise aktiivselt suhtlust ning suhtleb	Algatab ja jät- kab täiskasva- nuga dialoogi ka väljaspool	Püsib enda või teiste algatatud teemas, vaja- duse korral	Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaas- suhtleja ja suhtlemise

Ala- vald- kon- nad	3–4	4–5	5–6	6–7
	meelsasti ea- kaaslastega koostegevus- ses.	situatsiooni, vahetab vestel- des muljeid oma koge- muste põhjal ning esitab kü- simusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas teha?).	kohaneb tee- mamuutus- tega.	paigaga.
	Jutustab täis- kasvanu abiga pildi- seeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lau- sungi.	Jutustab täis- kasvanu vä- hese abiga nähtust, tehtust ja möö- dunud sünd- mustest 3–5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus püha- päeval).	Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega, kasutades side- sõnu.	Oskab jutustada pildi, kuuldud teksti või oma ko- gemuse põhjal, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma tundeid.
	Reageerib täiskasvanu lihtsamatele juhistele.	Saab täiskas- vanu abiga aru kuuldust ning oskab sellele sobivalt rea- geerida.	Saab aru kuuldu peami- sest sisust, os- kab sellele rea- geerida ja so- bivalt vastata.	Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt rea- geerida.
	Püüab oma mõtteid ja soove väljen- dada täiskas- vanu suuna- vate küsi- muste abil.	Suudab oma mõtteid väljen- dada lihtsate lausetega tutta- vates olukor- dades.	Räägib oma kogemustest ja tähelepaneku- test, väljenda- des oma mõt- teid arusaada- valt.	Oskab oma mõtteid suuli- ses kõnes edasi anda.
	Kasutab kõ- nes eri tüüpi lihtlauseid (sh koond- lauseid).	Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid.	Kasutab kõnes põimlauseid ja lihtsamaid liit- lauseid.	Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid.
	Loeb	Loeb peast	Teab peast	Teab peast eestikeelseid

Ala- vald- kon- nad	3–4	4–5	5–6	6–7
	täiskasvanu abiga lihtsa- maid liisu- salme.	liisusalme/luu- letusi.	mõnda eesti- keelset laulu või luuletust.	luuletusi ja laule.

5.2.3. Eesti keelt teise keelena kõneleva lapse keelelise arengu toetamine

Eesti keelt teise keelena kõneleva lapse eesti keele arengut toetatakse igapäevastes loomulikes suhtlusolukordades, mängus, õppe- ja kasvatustegevustes ning suhtlemisel eakaaslaste ja täiskasvanutega.

Lapse keelelise arengu toetamisel lähtutakse tema vanusest, individuaalsest arengust, senisest eesti keele oskusest ja keelelisest taustast.

Keele mõistmist toetatakse vajadusel piltide, esemete, näitlikustamise, kehakeele, žestide, viibete, liikumise ja korduste abil. Lapsele antakse aega kuulata, mõista ja omandatud keelt järk-järgult aktiivselt kasutama hakata.

Lapse emakeelt ja kultuurilist tausta väärtustatakse. Eesti keele õppimine ei tähenda lapse koduse keele ega kultuuri vähendamist, vaid lapse võimaluste laiendamist lasteaias suhtlemiseks, õppimiseks ja osalemiseks.

Tabel 6b. Eeldatavad tulemused vanuseti

3-4	4-5	5-6	6-7
Saab aru tuttavatest eestikeelsetest sõnadest.	Saab aru lihtsamatest õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust.	Saab aru õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust ning kasutab neid igapäevasuhtluses eakaaslaste ja täiskasvanutega.	Mõistab tuttavat teemal ja igapäevasuhtlus es kasutatavat eestikeelset kõnet.
Kordab järele lihtsamaid igapäevaelus kasutatavaid sõnu ja lausungeid (nt mängin palli, panen	Kordab järele õpitud sõnu ja lausungeid ning kasutab neid	Saab aru õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnade tähendusest	Tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus

riidesse).	tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks.	ja väljendab end lihtsamate keeleliste konstruktsioonide abil.	omandatud sõnu ja keelelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes.
Õpib täiskasvanu suunamisel, vajadusel viibete, žestide abil aru saada lihtsatest korraldustest, mis on igapäevategevustega seotud (nt hakkame sööma, läheme õue).	Saab aru täiskasvanu toel (viiped, žestid) ja reageerib lihtsatele korraldustele.	Mõistab eesti keelse korralduse sisu ja reageerib sellele vastavalt. Vajadusel toetatakse lapse mõistmist žesti või viipega.	Saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viipega toetatud ja toimib vastavalt.
Õpib aru saada igapäevategevustega seotud küsimustest täiskasvanu toel.	Saab aru igapäevategevusega seotud küsimustest ning püüab täiskasvanu toel omandatud sõnavara piires neile vastata.	Saab aru lihtsast küsimustest ning proovib neile iseseisvalt vastata, kasutades lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone.	Saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsiooni de piires.
Saab aru üksikutest viisakusväljenditest (tere, palun, aitäh).	Kasutab täiskasvanu suunamisel üksi kuid viisakusväljendeid.	Kasutab õpitud viisakusväljendeid, vajadusel täiskasvanu meeldetuletamisel.	Kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid.
Proovib hääldada täiskasvanu abiga üksikuid lihtsamaid sõnu.	Hääldab täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu.	Kordab täiskasvanu juhendamisel võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud lihtsamaid, erineva häälikupikkusega	Suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu.

		sõnu.	
Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas ja tutvub eesti tähtedega (nt klotsidel, õppemängudes, „rääkivatel seintel”).	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära üksikuid tähti ja kirjpildis oma nime.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ja loeb üksikuid sõnu.	Tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu.
Matkib üksikute eestikeelsete tähtede kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab täiskasvanu toel üksikuid talle tuttavaid eestikeelseid tähti.	Kirjutab enamikku joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu, sh oma nime.	Oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähtedega.
Õpib täiskasvanu suunamisel üksikuid lihtsamaid eestikeelseid laule ja liisusalme koos liigutustega.	Kordab täiskasvanule järgi lihtsamaid eestikeelseid laule või luuletusi.	Teab peast mõnda tuttavat eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

5.3. Matemaatika

Valdkonna „**Matemaatika**“ eesmärk on toetada lapse oskust märgata, võrrelda, järjestada, rühmitada, loendada, mõõta ning kirjeldada teda ümbritsevaid esemeid, nähtusi ja nendevahelisi seoseid.

Matemaatiliste mõistete ja oskuste kujunemine toimub eelkõige aktiivse tegutsemise, mängu, uurimise, katsetamise ning igapäevaeluliste olukordade kaudu. Laps õpib matemaatikat kasutama talle tähenduslikes tegevustes nii rühmaruumis, õues kui ka lasteaia lähiümbruses.

Päkapiku lasteaia loimitakse matemaatika mängu, projektõppe, õuesõppe, kunsti, liikumise, igapäevatoimingute ja teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega.

5.3.1. Valdonna sisu

Matemaatika valdkond hõlmab järgmisi alateemasid:

1. **hulgad, arvud, loendamine ja arvutamine** – esemete rühmitamine, hulkade võrdlemine, loendamine, arvude ja numbrimärkide tundmine ning lihtsamad liitmis- ja lahutamistoimingud;
2. **suurused ja mõõtmine** – esemete suuruse, pikkuse, laiuse, kõrguse, raskuse ja teiste omaduste võrdlemine ning mõõtmine;
3. **ruumi- ja ajataju** – ruumiliste suhete, tegevuste järjestuse, päeva osade, nädalapäevade, kuude ja aastaegade mõistmine ning ajas ja ruumis orienteerumine;
4. **geomeetrilised kujundid ja mustrid** – kujundite tundmine, võrdlemine, kirjeldamine ning mustrite ja seaduspärasuste märkamine, jätkamine ja loomine.

5.3.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Matemaatika õppe- ja kasvatustegevuses:

1. innustatakse last ümbritsevas maailmas esemeid ja nähtusi märkama, võrdlema, järjestama, rühmitama ja loendama;
2. suunatakse last märkama esemete ja nähtuste sarnasusi, erinevusi ja seoseid;
3. toetatakse lapse oskust määrata enda ja esemete asukohta ning orienteeruda ajas ja ruumis;
4. seostatakse matemaatikat mängu, vaatluste, vestluste, igapäevatoimingute ja praktiliste tegevustega;
5. suunatakse last kasutama matemaatilisi mõisteid oma tegevuse ja ümbritseva kirjeldamisel;
6. võimaldatakse lapsel uurida, katsetada, mõõta ja lahendada praktilisi probleeme erinevate vahendite abil;
7. toetatakse matemaatiliste mõistete kujunemist vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Tabel 7. Eeldatavad tulemused vanuseti

Ala- vald- kond	3–4	4–5	5–6	6–7
Hulga mõiste ja võrd- lemine	Otsustab, kas ese kuulub või ei kuulu moodustatud hulka.	Rühmitab esemeid kahe erineva tunnuse järgi (nt värv ja kuju).	Rühmitab ja nimetab hulga erinevaid ja ühiseid tunnuseid.	Oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulka-desse, arvesta-des samaaegselt kahte tunnust.
	Moodustab sarnaste tunnuste alusel paarid ja võrdleb neid.	Võrdleb esemete hulki ning otsustab, mida on rohkem, vähem või võrdselt.	Võrdleb hulki kasutades mõisteid ja tutvub märkidega rohkem kui ($>$), vähem kui ($<$) ja võrdselt ($=$).	Oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem, vähem, võrdselt</i> .
Loenda- mine, numb- rite tund- mine ja arvuta- mine	Loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni.	Tutvub arvude ja numbrimärkidega 10ni ja kirjutab neid näidise järgi.	Loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni, tunneb ja kirjutab numbrimärke ning nimetab antud arvule eelnevat/järgnevat arvu.	Oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbri-märke ning oskab neid kirjutada.
	Mängib koos täiskasvanuga mängu, mis toetavad liitmisest ja lahutamisest aru saamist läbi praktilise kogemuse (nt klotsidest torni ehitamine, poemäng).	Saab aru, et pärast juurde lisamist on esemeid rohkem ja pärast äravõtmist vähem.	Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab ning võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab.	Oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke $+$, $-$, $=$.
	Kuulab täiskasvanu matemaatilist jutukest, mis on illustreeritud näitlike vahenditega ja püüab sellest aru saada.	Koostab koos täiskasvanuga lihtsa matemaatilise jutu kahest hulgast.	Koostab lühikese matemaatilise jutukese kahe hulga kohta (nt „Mul oli 3 õuna, andsin 1 ära“).	Oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesti.

Ala- vald- kond	3–4	4–5	5–6	6–7
Suuru- sed ja mõõt- mine, ühikud	Võrdleb kahte eset suuruse (suurem – väiksem), pikkuse (pikem – lühem), laiuse (laiem – kitsam) järgi ning kasutab lihtsaimaid mõisteid.	Võrdleb ja järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi ning kasutab vastavaid mõisteid.	Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi, leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema - väiksema - sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades.	Oskab järjestada kuni viiete eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm).
	Tunneb igapäevaelus ära münte ja rahatähti ning kasutab neid mängudes.	Teab, et rahaga saab asju osta ja mõisteid „sent” ja „euro” ning kasutab võrdlemisel mõisteid „kergem” ja „rassem”.	Seob rahasumma kogusega, oskab lihtsamat summat kokku arvutada (nt poemäng) ning tutvub mõõtühikutega (meeter, liiter, kilogramm) ja nende kasutamismõistevõimalustega.	Teab enamkasutatavaid rahasingimõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse.
	Tunneb mängus mõõtmise teel ära erineva pikkusega esemed (nt pikk, lühike).	Mõõdab täiskasvanu toel esemete pikkust nööri või muu vahendiga.	Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (nt pulk, samm) ja võrdleb tulemusi.	Oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nööri vms).
Geo- meetri- lised kujun- did ja must- rid	Eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid lähiümbrusest.	Nimetab ja leiab tasapinnalisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk), kirjeldab erinevate nelinurkade (ruudu ja ristküliku) sarnasusi ja erinevusi.	Tutvub ruumiliste kujunditega kera ja kuup ja märkab sarnasusi ja erinevusi tasapinnaliste kujunditega (ring, nelinurk).	Tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada.
	Jätkab õpetaja antud mustrit (nt	Loob ja jätkab mustreid	Loob ja jätkab mustreid, rütme	Märkab ümbritsevas

Ala- vald- kond	3–4	4–5	5–6	6–7
	punane-sinine-punane nupp).	erinevate vahenditega (nt looduslikud materjalid, värvilised esemed).	ning märkab neid ümbritsevas keskkonnas (nt põrandaplaadid on kollane-roheline-kollane-roheline, jalajäljed lumel).	keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.
Orienteerumine ajas	Kasutab täiskasvanu toel mõisteid: <i>täna, homme, eile</i> .	Kasutab tuttavates olukordades mõisteid: <i>täna, eile, homme, praegu, enne</i> .	Teab, kasutab ja eristab mõisteid: <i>eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem</i> .	Oskab kasutada õigesti mõisteid <i>eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem</i> .
	Kordab täiskasvanu järgi nädalapäevade nimetusi ja leiab aastaaegadele iseloomulikke tunnuseid (nt piltidel, vestluses vm).	Nimetab täiskasvanu toel ja kirjeldab erinevaid aastaaegu, nädalapäevi õiges järjestuses ning tutvub kuude nimetustega.	Teab aastaaegade ja nädalapäevade järjestust ning seostab kuid aastaaegade.	Oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaaegu õiges järjestuses.
	Kirjeldab aastaaega, millal on tema sünnipäev (nt siis, kui lumi on maas; siis, kui puude lehed lähivad kollaseks).	Teab, millisel aastaajal on tema sünnipäev ja täiskasvanu toel nimetab oma sünnikuud.	Nimetab oma sünnipäeva ja kuud, kasutades vajadusel abivahendeid (nt sünnipäevapuu, kalender).	Oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva.
	Märkab täiskasvanu toel kella liikumist, seostab teatud tegevusi kindla kellaajaga.	Mõistab täiskasvanu toel, et kella suur seier (üleväl) näitab täistundi ja tuvastab täistunni kellaaja analoogkellal.	Tuvastab kellal täistundi (analoog- ja digitaalkellal) ja nimetab seda õigesti.	Oskab määrata kellaega täistundides.

Ala- vald- kond	3–4	4–5	5–6	6–7
Orien- teeru- mine ruumis, õuealal ja paberil	Kasutab täiskasvanu toel lihtsaid ruumilisi mõisteid: peal, all, ees, taga igapäevastes mängudes ja tegevustes.	Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (nt seisan sõbra taga, olen laua ees), ning täiskasvanu toel vasakut ja paremat poolt.	Määrab eseme (nt robotika vahendi) asukohta teise eseme suhtes ruumis, õuealal (nt GPS kunst) ja paberil kasutades mõisteid all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.	Orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes- all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.

5.4. Kunst

Valdkond „Kunst“ toetab lapse loovust, kujutlusvõimet, eneseväljendust, peenmotoorikat, tähelepanuvõimet ning oskust märgata ja mõtestada visuaalset maailma.

Kunstitegevustes on oluline eelkõige loomisprotsess, katsetamine ja avastamine. Lapsele võimaldatakse kasutada erinevaid materjale, töövahendeid ja tehnikaid ning väljendada oma mõtteid, tundeid, kogemusi ja kujutlusmaailma isikupärasel viisil.

Kunst lõimitakse mängu, looduse ja õuesõppe, projektõppe, muusika, liikumise, keele ja kõne ning teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega.

Päkapiku lasteaias väärtustatakse lapse loomisrõõmu ja isikupära. Täiskasvanu toetab ja julgustab lapse oma ideid ega sea kunstitegevuse peamiseks eesmärgiks ühetaolist lõpptulemust.

5.4.1. Valdkonna eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on, et laps:

1. tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
2. kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi, kogemusi ja oma kujutlusmaailma;
3. vaatleb, märkab ja kirjeldab ümbritsevat ning väljendab nähtut kunstilises tegevuses;
4. kasutab erinevaid voolimis-, joonistamis-, maalimis- ja meisterdamisvahendeid ning -võtteid;
5. kasutab materjale ja töövahendeid ohutult, säästlikult ja eesmärgipäraselt;
6. vaatleb kunstiteoseid ning oskab oma eale vastavalt nähtust ja kogetust rääkida;
7. väärtustab enda ja teiste loomingut ning osaleb koostöistes kunstitegevustes.

5.4.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Kunstivaldkonna õppe- ja kasvatustegevuses:

1. luuakse lapsele võimalusi kogeda elamusi ning tunda rõõmu loomisest ja visuaalsest eneseväljendusest;
2. toetatakse lapse loovust, isikupära, katsetamisjulgust ning erinevate lahenduste leidmist;
3. võimaldatakse lapsel tutvuda mitmesuguste looduslike, tehis- ja taaskasutusmaterjalidega, uurida nende omadusi ning kasutada neid loomingulisel viisil;
4. õpetatakse erinevate kunstivahendite ja -materjalide ohutut ning eesmärgipärast kasutamist;
5. luuakse võimalusi joonistamiseks, maalimiseks, voolimiseks, meisterdamiseks, kujundamiseks ja teiste kunstitehnikatega katsetamiseks;
6. seostatakse kunstitegevusi mängu, vaatluste, vestluste, looduse, igapäevatoimingute ja projektidega;
7. kaasatakse kunstitegevustesse erinevaid meeli – nägemist, kuulmist, kompimist ja võimalusel teisi aistinguid;
8. võimaldatakse lapsel oma töödest rääkida, selgitada valikuid ja jagada oma loominguga seotud mõtteid ning tundeid;
9. suunatakse last märkama ja väärtustama kaaslaste loomingut ning avaldama selle kohta heatahtlikult arvamust;
10. luuakse võimalusi paaris- ja ühistöödeks, mille kaudu areneb koostööoskus ning teiste ideedega arvestamine;
11. tutvustatakse lapsele kunsti, visuaalset kultuuri ja kultuuripärandit;
12. kaasatakse lapsi oma rühma ja lasteaia õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisse.

Tabel 8. Eeldatavad tulemused vanuseti

3-4	4-5	5-6	6-7
Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest üksikuid detaile ja objekte ning	Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning püüab neid omavahel seostada ja	Leiab lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning kujutab neid vabalt ja isikupäraselt.	Oskab leida ümbritsevat vaadeldes detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab

kujutab neid lihtsustatult.	kujutada.		ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil.
Kasutab lihtsaid kunstivahendeid (nt värvipliats, pintsel, savi).	Katsetab täiskasvanu juhendamisel erinevaid kunstimaterjale ja väljendab ennast kunstitöö kaudu.	Oskab täiskasvanu juhendamisel mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspile.	Oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspile.
Kasutab etteantud vahendeid täiskasvanu suunamisel.	Teab, kuidas erinevaid vahendeid ohutult ja sihipäraselt kasutada.	Valib sobivad vahendid ning kasutab neid ohutult ja sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt.
Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööd lühidalt ja nimetab kujutatud objekte.	Jutustab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööd ja õpib väljendama oma arvamust kaaslaste kunstitööde kohta.	Kirjeldab oma töö protsessi, selgitab valikuid ning avaldab teiste tööde suhtes heatahtlikult arvamust.	Oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle.
Kaunistab eseme täiskasvanu valitud vahendite (nt šabloon, tempel vm) ja juhendamise abil.	Kavandab ja kaunistab eseme täiskasvanu suunamisel.	Kavandab, valib vahendid ja kaunistab eseme iseseisvalt.	Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks.
Teeb täiskasvanu juhendamisel kaaslastega ühistööd.	Jagab töövahendeid kaaslastega ja osaleb ühises kunstitöös.	Teeb iseseisvalt tööd rühmas, järgides kaaslastega ühises kunstitöös kokkuleppeid.	Oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd.
Räägib täiskasvanu suunamisel kunstitööst.	Vaatleb kunstitööd ja jutustab teosest täiskasvanu suunamisel.	Arutleb nii enda kui ka teiste kunstitööde üle, suhtudes kaaslaste töösse heasoovlikult.	Vaatleb kunstiteoseid ja oskab vestelda.
Kaunistab täiskasvanu abiga	Valib täiskasvanu suunamisel kaunistuse	Oskab iseseisvalt kavandada ja	Kasutab kunsti õpi- ja

rühmaruumi.	tegemiseks vahendid ja paigutab need rühmaruumi.	valida kunstivahendid õpi- ja kasvukeskkonna kujundamiseks.	kasvukeskkonna kujundamisel.
Tunneb ära tuttavad digiseadmed, kasutab neid koos täiskasvanuga.	Pildistab või filmib täiskasvanu juhendamisel.	Oskab kasutada digiseadmeid iseisvalt, tehes pilti, videot või salvestades heli.	Loob digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

5.5. Muusika

Valdkond „Muusika“ toetab lapse emotsionaalset, sotsiaalset, loovat ja kultuurilist arengut. Muusikaliste tegevuste kaudu saab laps kogeda rõõmu, väljendada oma mõtteid ja tundeid, arendada kujutlusvõimet, kuulamisoskust, rütmitunnet, koostööoskust ning julgust ennast loovalt väljendada.

Muusika on lapse igapäevaelu loomulik osa ning seda lõimitakse mängu, liikumise, keele ja kõne, kunsti, projektõppe, õuesõppe ja teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega. Muusikategevused toimuvad nii individuaalselt kui ka koos kaaslastega ning annavad lapsele võimaluse kogeda ühist musitseerimist ja sellest sünnivat rõõmu.

Päkapiku lasteaias väärtustatakse muusikategevustes lapse omaalgatust, loovust ja eneseväljendust. Lapsele luuakse võimalusi laulda, kuulata muusikat, mängida eakohaseid pille, liikuda muusika järgi, improviseerida ning kasutada oma kujutlusvõimet. Olulisel kohal on Eesti muusikalise pärandi, rahvalaulude, laulumängude, rahvatantsude ja teiste pärimuslike muusikavormide tutvustamine.

5.5.1. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Valdkonna „Muusika“ õppe- ja kasvatustegevuses:

1. luuakse lapsele võimalusi tunda rõõmu laulmisest, muusika kuulamisest, pillimängust, muusikalisest liikumisest ja ühisest musitseerimisest;
2. julgustatakse last kasutama musitseerimisel, muusikast vestlemisel ja muusikalisel liikumisel oma kujutlusvõimet ning väljendama muusika kaudu oma mõtteid, tundeid ja meeleolusid;
3. võimaldatakse lapsel kogeda erinevaid muusikalisi väljendusvorme, muusikastiile ja pärimusmuusikat;
4. tutvustatakse ja väärtustatakse Eesti muusikalist pärandit ning seostatakse seda lasteaia traditsioonide, tähtpäevade ja kultuuripärandiga;

5. arvestatakse lapse vanuse, individuaalsete võimete, huvide ja arengutasemega ning toetatakse tema enesekindlust ja eduelamust;
6. seostatakse laulmine, muusika kuulamine, pillimäng ja muusikalis-rütmiline liikumine omavahel ning lõimitakse muusikat teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega;
7. toetatakse lapse loovust, omaalgatust ja koostööoskust, võimaldades tal improviseerida, katsetada ning osaleda ühises muusikalis tegevuses.

Tabel 9. Eeldatavad tulemused vanuseti

Ala- vald- kond	3–4	4–5	5–6	6–7
Laul- mine j a muu- sika kuula- mine	Huvitub laululis- test tegevus- test (plaksu- tab, teeb kaasa kokkulepitud lii- gutusi), laulab täiskasvanuga kaasa üksikuid fraase ja laulu- lõike.	Laulab peast lihtsamaid õpi- tud laule rüh- maga samas tempo.	Laulab teistega koos ja samas tempos õpi- tud eakohaseid laule, kasutades loo- mulikku häält.	Oskab laulda eakohaseid laule kaaslas- tega ja üksi.
	Tunneb rõõmu kuulatavast lau- lust või muusika- palast ja reagee- rib muusikale emotsionaalselt (nt plaksutab, kõigutab keha).	Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusi- kas tajutud eris- tuvaid mee- leolusid liigu- tuste ja liikumi- sega, tunneb kuulmise järgi ära õpitud laulu.	Teab muusikalisi põ- himõisteid: aeglane – kiire, kõrge – madal, vali – vaikne, rõõ- mus – kurb ja oskab nende kaudu kuula- tud muusikat iseloo- mustada.	Suudab laulu või muusika- pala tähelepa- nelikult kuu- lata ning kuu- latud muusikat iseloomustada.
	Tunneb ära ja imiteerib looma- ja linnuhääli.	Eristab kõla järgi õpitud pille (nt kõla- pulgad, tambu- riin, marakas).	Eristab muusikat kuulates enamlevi- nud pille (nt klaver, viul, flööti).	Eristab õpitud pille tämbri ja kõla järgi.
Pilli- mäng	Mängib kehapil- lil (plaksud, pat- sud) ja lihtsama- tel pillidel	Mängib rütmi- pille (nt kõla- pulgad, tambu- riin, kuljused)	Mängib õpitud pilli- del rütmisaateid las- teriimidele ja -laulu- dele õige hoiu ja	Oskab män- gida eakohas- tel pillidel õpi- tud lauludele,

Ala- vald- kond	3–4	4–5	5–6	6–7
	(nt marakas, rütmimuna, kelluke) täiskasvanuga kaasa, eristades kiiret ja aeglast rütmi.	muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.	mänguvõtetega, ansamblimängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.	riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaas-mänge üksi ja koos kaaslas-tega.
Muusikalis-rütmiline liikumine	Liigub koos täiskasvanuga, reageerides muusika eristuvatele vormiosadele (jooks, kõnd, seisak).	Juhindub muusika meeleolust ja rütmist ning püüab liikumisel nendega arvestada.	Arvestab liikumisel muusika meetrumiga, muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register).	Oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule.
	Sooritab lihtsaid tantsuliigutusi (keerutus kohapeal, poolkük, kand- ja varvasastak, rõhksamm, liigutused ülakeha ja kätega) täiskasvanu ettenäitamisel.	Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (liikumised ringis, kolonnis, paarilisega keermutamine), osaleb laulumängudes.	Esitab õpitud tantsu, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt hüpaksamm, liikumised paarilisega).	Oskab tantsida eakohaseid tantsu üksi ja koos kaaslas-tega.
	Juhindub oma liikumise valikul muusika iseloomust ja täiskasvanu ettenäitamisest.	Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu.	Imiteerib ja katsetab loovaid liikumisi, kasutades erinevaid vahendeid ja arvestades muusika meeleoluga.	Oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

5.6. Liikumine

Valdkond „Liikumine“ toetab lapse füüsilist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut ning kujundab positiivset suhtumist liikumisse ja aktiivsesse eluviisi. Lapsele luuakse võimalusi kogeda liikumise rõõmu, arendada põhiliikumisoskusi, üld- ja peenmotoorikat, kehalisi võimeid, tasakaalu, koordineerimist ning oskust tegutseda nii iseseisvalt kui ka koos kaaslastega.

Liikumine on lapse igapäevaelu ja õppimise loomulik osa ning seda lõimitakse mängu, õuesõppe, muusika, projektõppe ja teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega. Liikumise võimalusi luuakse nii siseruumides, lasteaia õuealal, metsapargis kui ka väljaspool lasteaeda. Igapäevased jalutuskäigud, matkad, liikumismängud, laste algatatud aktiivsed mängud ja juhendatud liikumistegevused toetavad lapse liikumisoskuste ning kehaliste võimete järjepidevat arengut.

Päkapiku lasteaias väärtustatakse liikumise rõõmu, tervist, loovust ja koostööd. Lapsele võimaldatakse katsetada erinevaid liikumisviise, kasutada mitmesuguseid vahendeid, osaleda liikumis- ja sportlikes mängudes, liikuda rütmi järgi ning väljendada ennast liikumise kaudu. Oluline on, et laps kogeks liikumisel eduelamust, õpiks märkama oma keha võimalusi, arvestama kaaslastega ning tegutsema ohutult.

5.6.1. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Valdkonna „Liikumine“ õppe- ja kasvatustegevuses:

1. luuakse lapsele igapäevaselt võimalusi aktiivseks tegutsemiseks nii üksi kui ka koos kaaslastega ning toetatakse liikumisest rõõmu tundmist erinevates keskkondades ja tingimustes;
2. rikastatakse lapse liikumiskogemusi mitmekesiste ja eakohaste liikumistegevuste, mängude, harjutuste, tantsu ja sportlike tegevuste kaudu;
3. toetatakse lapse üld- ja peenmotoorika, põhiliikumisoskuste ning kehaliste võimete, sealhulgas osavuse, vastupidavuse, painduvuse, tasakaalu, kiiruse ja jõu arengut;
4. suunatakse last kasutama igapäevastes käelistes tegevustes ja harjutustes mõlemat kätt ning täpsust nõudvates tegevustes kujunenud domineerivat kätt;
5. toetatakse liikumisoskuste arengut nii igapäevastes liikumist nõudvates tegevustes, näiteks vabamängus, jalutuskäikudel ja matkadel, kui ka juhendatud liikumistegevustes;
6. võimaldatakse lapsel liikuda võimalikult palju õues ning kasutatakse aktiivselt lasteaia õueala, metsaparki ja lähiümbrust;
7. kujundatakse lapse oskust järgida liikumisel ja mängimisel ohutus- ja mängureegleid ning kasutada vahendeid eesmärgipäraselt ja turvaliselt;
8. toetatakse lapse koostööoskust, kaaslastega arvestamist ja ühist tegutsemist paaris- ja rühmategevustes;

9. seostatakse liikumist rütmi, muusika ja loova eneseväljendusega ning võimaldatakse lapsel ise liikumisviise, harjutusi ja mängulisi lahendusi välja pakkuda;
10. arvestatakse lapse vanuse, arengutaseme, individuaalsete võimete ja vajadustega ning võimaldatakse igale lapsele jõukohast pingutust, eduelamust ja liikumisrõõmu.

Tabel 10. Eeldatavad tulemused vanuseti

3-4	4-5	5-6	6-7
Suudab keskenduda tuttavale ja huvipakkuvale kehalisele tegevusele täiskasvanu suunamisel.	Suudab keskenduda ja sooritada uudseid kehalisi tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Suudab lühiajaliselt pingutada ja keskenduda kehalisele tegevusele ning seda lõpule viia.	Suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele.
Tunneb liikumisel ja mängimisel mõningaid ohutusreegleid, kuid vajab täiskasvanu suunamist ja positiivset eeskju.	Tunneb ja osaliselt järgib liikumisel ja mängimisel reegleid, kuid vajab veel juhendamist ja tuge.	Liikumistegevuses ja mängimisel järgib ohutus- ja mängureegleid, suudab juba teha arukaid valikuid mänguks ja liikumiseks.	Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid.
Sooritab põhiliikumisi õpitud harjutustes ja mängudes (põhiliikumisoskused alles arenevad ja kujunevad).	Sooritab põhiliikumisi sujuvalt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi sihipäraselt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud.
Teeb tasakaalu, painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab sooritada tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab täpsemalt juhtida liigutusi ja kombineerida erinevaid liikumiselemente, sooritada kestmavaid tegevusi, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.	Oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.
Suudab kõndida lühikest maad (nt 2-3m) kitsal rajal,	Suudab säilitada tasakaalu lühikest aega paigal olles ning	Suudab seista ühel jalal ja oskab sooritada lihtsaid tasakaaluasendeid;	Suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja

seista ühel jalal mõned sekundid.	liikuda piiratud pinnal ja liikumise ajal hoida kehaasendit (k.a kelgutamisel, suusatamisel, tõuke-rattaga sõitmisel vm).	suudab kõndida kitsal rajal enesekindlalt ja sujuvalt. Suudab hoida tasakaalu vahendil liikudes (nt kelgul, suuskadel, tõuke- või jalgrattal).	liikumisel.
Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse ja ettenäitamise järgi.	Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse järgi ja püüab ise lihtsaid liigutusi või harjutusi ette näidata.	Sooritab harjutusi õpetaja selgituste järgi ja julgeb ka kaaslastele liigutusi ja harjutusi ette näidata.	Oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata.
Teeb lihtsaid liigutusi muusika järgi.	Teeb lihtsaid rütmilisi liikumisi (nt plaks-plaks-hüpe).	Tunneb ja järgib lihtsat rütmi (nt korduvad mustrid, tempovaetus), kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.	Oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi.
Reageerib lihtsatele rütmidele ja liikumisjuhiste (nt muusika järgi liikuma jääda või liikuda aeglasemalt/kiiremini).	Jäljendab liikumise erinevaid rütme, lihtsa muusika või plaksutuse saatel (nt kõnnib ühtlases tempos, kui kuuleb plaksutust) ja muudab liikumisviisi rütmimuutusel.	Eristab aeglast ja kiiret rütmi ning kohandab oma liikumist vastavalt.	Oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga.
Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) loovalt ja katsetades, mitte veel sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) juba sihipäraselt (nt viskab palli soovitud suunas, suudab rõngast keerutada).	Kasutab vahendeid iseisest, mitmekesiselt ja loovalt (nt suudab visata palli sihtmärki, veeretada ja keerutada rõngast, kelgutada turvaliselt).	Oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid (näiteks pallid, linnid, rätikud, rõngad, reketid, suusad, kelgud jne).
Mängib täiskasvanu juhendamisel, lihtsaid mänge, kus on liikumist ja vähem	Mängib lihtsamaid liikumismänge, kus on 1–2 reeglit. Sportlike elemente (nt viskamine,	Mängib mänge, kus on rohkem reegleid ja koostööd (nt liikumise ja sportlike elementidega mängud	Oskab mängida erinevaid liikumise- ja sportlike elementidega mänge.

kindlaid reegleid.	hüppamine, jooksmine) rakendab mängus sihipärasemalt.	meeskondades).	
Nimetab täiskasvanu suunamisel mõningaid igapäevaseid liikumisi (nt jooksmine, hüppamine, ronimine), eriti neid, mida ise sageli teeb.	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisi (nt rattasõit, jooksmine, tantsimine) ja lihtsamaid spordialasid, mida on näinud või ise teinud (nt jalgpall, tantsimine vm).	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi (nt jalgrattaga sõitmine, kelgutamine vm) ja mitmeid spordialasid nimepidi, eriti neid, mida on ise proovinud või mida peres harrastatakse.	Oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

5.7. Digitehnoloogia lõimimine õppe- ja kasvatustegevusse

Digitehnoloogiat kasutatakse Rapla Lasteaias Päkapikk **eesmärgipäraselt, eakohaselt ja turvaliselt** õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks. Digivahendid ei ole eesmärk omaette, vaid üks võimalus toetada lapse mängulist õppimist, loovust, uurimisoskust, probleemilahendust, koostööd ja digipädevuse kujunemist.

5.7.1. Digitehnoloogia kasutamise eesmärgid

Digitehnoloogia lõimimise eesmärk on, et laps:

1. kujundab eakohaseid teadmisi digivahenditest ja nende kasutusvõimalustest;
2. kasutab digivahendeid eesmärgipäraselt, loovalt ja heaperemehelikult;
3. õpib kasutama tehnoloogiat info saamiseks, uurimiseks, loomiseks ja probleemide lahendamiseks;
4. arendab loogilist mõtlemist ning esmaseid programmeerimise ja algoritmilise mõtlemise oskusi;
5. loob täiskasvanu juhendamisel või iseseisvalt eakohast digitaalset sisu;
6. teeb digivahendeid kasutades koostööd kaaslastega;
7. kujundab esmased teadmised digiturvalisusest ja vastutustundlikust digikäitumisest.

5.7.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Digitehnoloogia kasutamisel:

1. lähtutakse alati õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgist, mitte digivahendi olemasolust;
2. arvestatakse lapse vanuse, arengutaseme, huvide ja individuaalsete vajadustega;
3. eelistatakse aktiivset, mängulist, loovat ja koostöist tegevust passiivsele ekraani vaatamisele;

4. kasutatakse digivahendeid võimalusel koos praktilise tegutsemise, liikumise, uurimise ja aruteluga;
5. toetatakse lapse oskust teha valikuid ja lahendada probleeme;
6. võimaldatakse kasutada eakohaseid haridusroboteid ja teisi digivahendeid;
7. õpetatakse vahendeid kasutama heaperemehelikult ja ohutult ning vajadusel täiskasvanult abi küsima;
8. arutletakse lapsega digitehnoloogia kasutamise võimaluste, piiride ja ohtude üle;
9. kujundatakse teadmisi isikliku info ja privaatsuse kaitsmisest;
10. kasutatakse digitehnoloogiat võimalusena toetada koostööd, loovust ja ühiste eesmärkide saavutamist.

Tabel 11. Digitehnoloogia kasutamise eeldatavad arengutulemused

Alavaldkond	3–4-aastane laps	4–5-aastane laps	5–6-aastane laps	6–7-aastane laps
Digivahendite tundmine ja kasutamine	Tunneb ära tuttavaid digiseadmeid ning kasutab neid koos täiskasvanuga.	Kasutab digivahendeid täiskasvanu juhendamisel ja täidab lihtsamaid ülesandeid.	Kasutab digivahendeid konkreetse eesmärgiga iseseisvalt, paaris või väikerühmas, järgides kokkuleppeid.	Kasutab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt.
Robootika ja programmeerimise eeluskused	Kasutab koos täiskasvanuga lihtsamaid robootikaseadmeid ning õpib neid hoidma.	Programmeerib täiskasvanu juhendamisel lihtsamaid robootikaseadmeid.	Kasutab robootikaseadmeid eesmärgipäraselt ning lahendab nende abil lihtsamaid ülesandeid.	Juhib lihtsamaid robootikaseadmeid ning kasutab omandatud oskusi probleemide lahendamisel.
Digitaalne eneseväljendus	Vaatleb ja kasutab tuttavaid digivahendeid koos täiskasvanuga.	Pildistab või filmib täiskasvanu juhendamisel.	Teeb iseseisvalt pilti või videot ning salvestab heli.	Loob eakohast digitaalset sisu, näiteks foto-, heli- või videosalvestise.

Digiturvalisus	Teab täiskasvanu juhendamisel, et digiseadmete kasutamisega võivad kaasneda ohud.	Arutleb täiskasvanu suunamisel lihtsamate digikäitumise reeglite üle.	Nimetab mõningaid digikeskkonna ohte ning teab, et isiklikku teavet ei jagata võõrastega.	Teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ning eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ja oskab nimetada digikeskkonna ohte.
Koostöö ja probleemilahendus	Tegutseb digivahendiga täiskasvanu või kaaslaste kõrval.	Lahendab lihtsamaid ülesandeid täiskasvanu juhendamisel.	Kasutab digivahendeid paaris või väikerühmas ühise ülesande lahendamiseks.	Kasutab digitehnoloogia t koostöiselt ja loovalt probleemide lahendamiseks ning lihtsate lahenduste kavandamiseks.

6. ÕPI- JA KASVUKESKKONNA KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED

Õpi- ja kasvukeskkond on last ümbritseva **vaimse, sotsiaalse, füüsilise ja digitaalse keskkonna tervik**, milles laps igapäevaselt areneb, tegutseb, mängib ja õpib.

Rapla Lasteaed Päkapikk kujundab õpi- ja kasvukeskkonna viisil, mis toetab lapse heaolu, turvatunnet, positiivset enesehinnangut, iseseisvust, loovust, algatusvõimet ja aktiivset osalemist.

Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel lähtutakse:

1. lapse vanusest, arengutasemest, huvidest ja vajadustest;
2. õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ja sisust;
3. lapse heaolust ja turvalisusest;
4. Päkapiku lasteaiade väärtustest – **hoolivusest, sallivusest, tervisest, loovusest ja koostööst**;
5. lapsest lähtuva, mängulise ja aktiivse õppimise põhimõtetest;
6. laste võrdsetest võimalustest osaleda ja õppida;
7. keskkonna paindlikkusest ja kohandatavusest;
8. laste, töötajate ja perede koostööst.

6.1. Sotsiaalne ja vaimne keskkond

Sotsiaalse ja vaimse õpi- ja kasvukeskkonna aluseks on lapse heaolu, turvatunne, vastastikune austus ning usalduslikud suhted laste ja täiskasvanute vahel.

Päkapiku lasteaias:

1. luuakse **usaldav, sõbralik, hooliv, pinge- ja vägivallavaba õhkkond**;
2. lähtutakse ühistele väärtustele tuginevatest kokkulepetest ja lasteaiataavadest;
3. kujundatakse suhteid, milles laps tunneb, et ta on märgatud, kuulatud, aktsepteeritud ja väärtustatud;
4. suunatakse lapsi üksteisega arvestama, teineteist toetama ja koostööd tegema;
5. väärtustatakse erinevaid arvamusi, ideid ja lahendusi;
6. antakse lapsele aega oma mõtete väljendamiseks, arutlemiseks, kogemuste mõtestamiseks ja tagasiside saamiseks;
7. kujundatakse heatahtlikku ja avatud suhtumist inimeste erinevustesse;
8. tagatakse kõigile lastele võimalikult võrdsed võimalused osaleda mängus, igapäevategevustes ja õppimises;
9. kohandatakse vajadusel tegevusi, õpet ja õppematerjale, et toetada iga lapse aktiivset osalemist;
10. võimaldatakse lapsel teha eakohaseid valikuid ja osaleda teda puudutavate tegevuste kavandamises;
11. kujundatakse kiusamist ennetavat ning hoolivat ja kaasavat suhtluskultuuri;
12. tehakse lapse heaolu ja arengu toetamiseks koostööd lapsevanematega.

6.2. Füüsiline keskkond

Füüsiline õpi- ja kasvukeskkond kujundatakse turvaliseks, lapse arengut toetavaks, mitmekesiseks ja paindlikuks.

Füüsilise keskkonna kujundamisel:

1. tagatakse laste turvalisus;
2. muudetakse õppeprotsess ja laste tegevused võimaluse korral nähtavaks, näiteks laste tööde, projektide, küsimuste ja avastuste kaudu;
3. paigutatakse eakohased mängu- ja õppevahendid võimaluse korral lapsele nähtavalt ja kättesaadavalt, et toetada iseseisvaid valikuid;
4. pakutakse mitmekesiseid mängu-, õppe-, loodus- ja loovvahendeid;
5. kasutatakse võimalusel looduslikke, jääk- ja taaskasutusmaterjale;

6. kujundatakse rühmaruum paindlikult ja vajadusel ümberkorraldatavana;
7. luuakse võimalusi tegutsemiseks kogu rühmaga, väikestes gruppides, paaris ja individuaalselt;
8. võimaldatakse lapsel aktiivselt liikuda ning kasutada ruumi erinevateks mängudeks ja tegevusteks;
9. luuakse võimalusel koht ka rahulikuks tegutsemiseks, puhkamiseks ja omaette olemiseks;
10. arvestatakse keskkonna kujundamisel laste vanuse, arengutaseme ja individuaalsete vajadustega.

6.3. Digitaalne keskkond

Digitaalne õpi- ja kasvukeskkond kujundatakse lapse vanust, arengutaset ja individuaalseid vajadusi arvestades ning seda kasutatakse eesmärgipäraselt õppe- ja kasvatustegevuse toetamiseks.

Digitaalse keskkonna kujundamisel:

1. kasutatakse eakohaseid ja turvalisi digivahendeid ning digikeskkondi;
2. lähtutakse digivahendite kasutamisel õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgist ning lapse arenguvajadustest;
3. eelistatakse aktiivset, loovat, uurimuslikku ja koostöist tegutsemist passiivsele ekraanikasutusele;
4. seostatakse digivahendite kasutamine võimalusel mängu, liikumise, uurimise, katsetamise, loovtegevuse ja praktiliste kogemustega;
5. õpetatakse last kasutama digivahendeid heaperemehelikult, turvaliselt ja vastutustundlikult;
6. kujundatakse lapse eakohaseid teadmisi privaatsusest, isikuandmete kaitsest ja digiturvalisusest;
7. võimaldatakse lapsel digivahendite abil uurida, luua, dokumenteerida, lahendada probleeme ja teha koostööd;
8. tagatakse, et digitehnoloogia kasutamine oleks tasakaalus mängu, liikumise, vahetu suhtlemise ja teiste igapäevaste tegevustega.

Digitehnoloogia kasutamise täpsemad eesmärgid, põhimõtted ja eeldatavad arengutulemused on kirjeldatud käesoleva õppekava punktis **5.7. „Digitehnoloogia lõimimine õppe- ja kasvatustegevusse“**.

6.4. Õuekeskkond

Õuekeskkond on Päkapiku lasteaia oluline ja loomulik õpi- ja kasvukeskkonna osa.

Lasteaia Päkapiku maja asukoht metsapargi läheduses loob soodsad võimalused looduse vahetuks kogemiseks, uurimiseks ja õues õppimiseks. Samuti on lasteaia eripäraks ja õuesõppe toetajaks Naksitralli maja lähedal asuvad liikumisrajad ja mõisapark Kuusikul.

Õuekeskkonnas:

1. võimaldatakse igapäevast mängu, liikumist ja aktiivset tegutsemist;
2. kasutatakse loodust õppimise, uurimise, vaatlemise, katsetamise ja avastamise keskkonnana;
3. toetatakse lapse loodushuvi ja keskkonnateadlikkuse kujunemist;
4. võimaldatakse lapsel kogeda aastaegade, ilma ja looduse muutumist vahetult;
5. kasutatakse võimalusel looduslikke materjale mängus, loovtegevuses, uurimises ja õppimises;
6. lõimitakse õues erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi;
7. toetatakse lapse kehalist aktiivsust, vastupidavust, koordineerimist ja liikumisrõõmu;
8. õpetatakse looduses ja õuekeskkonnas turvaliselt käituma;
9. kujundatakse loodust hoidvat ja säästvat suhtumist;
10. võimaldatakse laste algatatud mängu, uurimist ja avastamist.

Õuesõppe ei tähenda üksnes siseruumides kavandatud tegevuse viimist õue, vaid võimaluse kasutamist õppida **looduse ja ümbritseva keskkonna enda kaudu**.

6.5. Õppimine väljaspool lasteaeda

Lapse õppimine ei piirdu rühmaruumi ega lasteaia territooriumiga. Õppe- ja kasvatustegevusi viiakse läbi nii lasteaia siseruumides ja õues kui ka väljaspool lasteaeda.

Väljaspool lasteaeda õppimisel kasutatakse eelkõige lapsele tähenduslikke ja õppe eesmärgiga sobivaid keskkondi, näiteks:

1. lasteaia lähiümbrust ja metsaparki;
2. Rapla linna ja valla loodus- ning kultuurikeskkonda;
3. parke, metsi ja teisi looduskeskkondi;
4. raamatukogu, kultuuri- ja haridusasutusi;
5. näitusi, muuseume ja teisi lapse arengut toetavaid õpikeskkondi;
6. kogukonna võimalusi ning sobivaid ettevõtteid ja asutusi.

Õppekeskkonna valikul lähtutakse tegevuse eesmärgist, laste vanusest ja vajadustest, turvalisusest ning võimalusest pakkuda lapsele vahetut kogemust.

Võimalusel tutvutakse õpitavaga **selle loomulikus keskkonnas**, sest vahetu kogemus aitab lapsel luua seoseid, mõista õpitut terviklikumalt ja siduda uusi teadmisi varasemate kogemustega.

7. LAPSE ARENGU HINDAMISE JA TOETAMISE PÕHIMÕTTED

Lapse arengu jälgimine, analüüsimine ja hindamine on igapäevase õppe- ja kasvatustegevuse loomulik osa. Hindamise eesmärk on mõista lapse individuaalset arengut, märgata tema tugevusi, huvisid ja toevajadust ning kavandada sellest lähtuvat edasist õppe- ja kasvatustegevust.

Lapse arengu hindamisel:

1. lähtutakse lapsest, tema individuaalsest arengust, võimetest, huvidest ja vajadustest;
2. jälgitakse lapse arengut terviklikult erinevates olukordades ja tegevustes;
3. väärtustatakse lapse pingutust, saavutusi, arengut, positiivseid hoiakuid ja huvi ümbritseva vastu;
4. võrreldakse lapse arengut eelkõige tema varasema arenguga, mitte teiste lastega;
5. lähtutakse õppekavas kirjeldatud üldoskustest ja valdkondlikest arengutulemustest;
6. kogutud teavet kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ning lapse arengu toetamisel;
7. kaasatakse laps eakohasel viisil oma arengu ja õppimise mõtestamisse;
8. tehakse lapse arengu toetamisel koostööd lapsevanemaga ning vajadusel tugispetsialistidega;
9. tagatakse lapse arengut puudutava teabe konfidentsiaalsus ja isikuandmete kaitse.

Lapse arengut jälgitakse kogu õppeaasta jooksul igapäevatoimingutes, vabamängus, lapse algatatud tegevustes ning õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevustes.

7.1. Lapse arengu jälgimise ja hindamise põhimõtted

Lapse arengu hindamine on järjepidev protsess, mille käigus kogutakse erinevatest olukordadest ja erinevate meetoditega teavet lapse arengu kohta.

Hindamisel pööratakse tähelepanu lapse:

1. mänguoskustele;
2. tunnetus- ja õpioskustele;
3. sotsiaalsetele oskustele;
4. eneseregulatsiooni oskustele;
5. keele ja kõne arengule;

6. matemaatilistele oskustele;
7. teadmistele iseendast ja ümbritsevast keskkonnast;
8. loovusele ja eneseväljendusele;
9. iseseisvusele ja igapäevasele toimetulekule;
10. tugevustele, huvidele ja valdkondadele, milles laps vajab täiendavat toetust.

Hindamise tulemusi kasutatakse lapsele sobivate eesmärkide seadmiseks, õpi- ja kasvukeskkonna kujundamiseks ning edasise õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks.

Lapse toevajaduse ilmnemisel tehakse koostööd lapsevanema, tugiteenuste koordineeri ja vajadusel tugispetsialistidega. Lapsele vajaliku toe korraldus on kirjeldatud käesoleva õppekava 8. peatükis.

7.2. Lapse arengu hindamise meetodid ja vahendid

Lapse arengust võimalikult tervikliku ülevaate saamiseks kasutatakse erinevaid hindamismeetodeid ja -vahendeid. Hindamismeetodite valikul lähtutakse lapse vanusest, arengutasemest, individuaalsetest iseärasustest ning hindamise eesmärgist.

Lapse arengu jälgimisel ja hindamisel kasutatakse muu hulgas:

1. **vaatlust** – lapse tegutsemise jälgimist igapäevatoimingutes, vabamängus, suhtlemisel ja õppe- ja kasvatustegevustes;
2. **vestlust ja intervjuud lapsega** – lapse mõtete, arvamuste, teadmiste, huvide ja kogemuste mõistmiseks;
3. **vestlust ja intervjuud lapsevanemaga** – lapse arengu, harjumuste, huvide, vajaduste ja koduste kogemuste kohta teabe saamiseks;
4. **lapse tööde ja tegevuste analüüsi** – lapse joonistuste, meisterduste, jutustuste, loovtööde ja teiste tegevuste kaudu;
5. **lapse enesehinnangut ja arvamusi** – võimaldades lapsel oma tegevust, õppimist ja arengut eakohasel viisil mõtestada;
6. **arengumappi** – lapse arengu ja õppimise protsessi jäädvustamiseks;
7. vajadusel **struktureeritud vaatlus- ja hindamisvahendeid**, sealhulgas lapse vaimse arengu hindamiseks kasutatavat Strebeleva meetodit vastava väljaõppe saanud pedagoogi poolt;
8. koolieeliku puhul **koolivalmiduse hindamise vahendeid**, sealhulgas koolivalmiduse joonistustesti ja koolivalmiduskaarti.

Lapse ja pere kohta taustainfo kogumisel käsitletakse saadud teavet konfidentsiaalselt. Vanematele tutvustatakse lapse arengu hindamisel kasutatavaid põhimõtteid, meetodeid ja vahendeid.

7.3. Lapse arengu dokumenteerimine

Lapse arengu dokumenteerimise eesmärk on muuta lapse areng, õppimise protsess, tugevused ja toetamise vajadused nähtavaks ning tagada arengu toetamise järjepidevus.

7.3.1. Lapse arengumapp

Lapse arengumappi hakatakse koostama lapse lasteaeda tulekul ning seda täiendatakse kogu lasteaia käimise aja jooksul.

Arengumapi koostamisse kaasatakse laps, õpetajad ja lapsevanem.

Arengumapp võib sisaldada:

1. lapse valitud ja õpetaja valitud töid;
2. joonistusi ja loovtöid;
3. lapse jutustusi, mõtteid ja arvamusi;
4. lapse enesehinnanguid;
5. lapsevanema tähelepanekuid ja arvamusi;
6. intervjuusid ja vestluste kokkuvõtteid;
7. lapse arengut iseloomustavaid materjale;
8. fotosid või muid lapse õppimise ja tegutsemise protsessi kajastavaid materjale;
9. muid lapse arengut ja õppimist tähenduslikult kajastavaid materjale.

Arengumapp on eelkõige lapse arengulugu, mis võimaldab märgata muutusi ja arengut ajas. Lapse lasteaia lahkumisel antakse arengumapp lapsele ja tema perele.

7.3.2. Lapse arengukirjeldus

Vähemalt üks kord õppeaastas koostatakse lapse arengust kirjalik kokkuvõte ehk arengukirjeldus.

Arengukirjeldus annab tervikliku ülevaate lapse arengust ning toob välja:

1. lapse tugevused ja huvid;
2. üldoskuste arengu;
3. valdkondlike oskuste arengu;
4. lapse iseseisvuse ja igapäevase toimetuleku;
5. lapse edusammud ja olulised muutused;
6. valdkonnad, milles lapse areng vajab edasist toetamist;
7. kokkulepped ja edasised eesmärgid lapse arengu toetamiseks.

Arengukirjelduse koostamisel lähtutakse lapse arengust tervikuna ning erinevate lapsega töötavate täiskasvanute tähelepanekutest.

Lapse arengut puudutavat dokumentatsiooni hoitakse ja kasutatakse konfidentsiaalselt ning sellele tagatakse juurdepääs ainult lapse arengu toetamisega seotud isikutele vastavalt kehtivatele nõuetele.

7.4. Arenguestlus

Lapsevanemale antakse regulaarselt tagasisidet lapse arengust ja õppimisest.

Vähemalt üks kord õppeaastas koostatakse lapse arengust kirjalik kokkuvõte. Vajadusel viiakse lapsevanemaga läbi arenguestlus.

Arenguestlusel:

1. annab õpetaja lapsevanemale tagasisidet lapse arengust, õppimisest, tugevustest ja edusammudest;
2. lapsevanem saab väljendada oma tähelepanekuid, seisukohti ja ootusi lapse arengu suhtes;
3. arutatakse lapse huvisid, vajadusi ja võimalikke toetamise vajadusi;
4. lepitakse kokku lapse edasist arengut toetavad eesmärgid ja tegevused;
5. vajadusel kavandatakse edasine koostöö tugispetsialistide või teiste lapse arengut toetavate osapooltega.

Kui lapse areng on ootuspärane ning pärast kirjaliku arengukokkuvõttega tutvumist ei pea lapsevanem ega õpetaja arenguestlust vajalikuks, ei ole arenguestluse läbiviimine kohustuslik.

Arenguestluse kokkulepped ja kokkuvõte dokumenteeritakse.

7.5. Koolivalmiduse hindamine ja koolivalmiduskaart

Koolivalmiduse kujunemist toetatakse kogu lasteaia käimise aja jooksul. Koolivalmidust käsitletakse lapse füüsilise, sotsiaalse, emotsionaalse ja tunnetusliku arengu tervikuna.

Koolivalmiduse hindamisel lähtutakse eelkõige:

1. lapse üldoskustest;
2. õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemustest;
3. lapse iseseisvusest ja igapäevasest toimetulekust;
4. suhtlemis- ja koostööoskusest;
5. tähelepanu-, keskendumis- ja õpioskustest;
6. lapse tugevustest ja toetamise vajadustest.

Koolivalmiduse hindamine toimub lapse igapäevase tegutsemise, mängu, õppe- ja kasvatustegevuse, vaatluste, lapse tööde ning vajadusel täiendavate hindamisvahendite alusel.

Koolimineva lapse kohta koostab lasteaed **koolivalmiduskaardi**, milles kirjeldatakse lapse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemusi, tuuakse välja lapse tugevused ning valdkonnad, milles laps võib vajada edasist toetust.

Koolivalmiduskaart koostatakse koostöös lapsega tegelenud õpetajate ja vajadusel tugispetsialistidega ning selles esitatud kirjeldus põhineb lapse järjepideval jälgimisel ja hindamisel.

Koolivalmiduskaart antakse lapsevanemale, kes esitab selle koolile, kus laps asub täitma koolikohustust.

8. KAASAV HARIDUS JA LAPSELE VAJALIKU TOE KORRALDAMINE

Kaasava hariduse põhimõttest lähtudes on igal lapsel õigus saada oma arengule ja vajadustele vastavat alusharidust ning osaleda võimalikult täielikult lasteaia igapäevaelus, mängus ja õppe- ja kasvatustegevustes.

Rapla Lasteaias Päkapikk lähtutakse lapse arengu toetamisel tema tugevustest, huvidest, arengutasemest ja individuaalsetest vajadustest. Vajadusel kohandatakse õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja korraldust, õpi- ja kasvukeskkonda, kasutatavaid meetodeid ja vahendeid ning lapsele pakutava täiskasvanu toe ulatust.

8.1. Kaasava hariduse põhimõtted

Kaasava hariduse rakendamisel:

1. väärtustatakse iga last ja tema individuaalsust;
2. lähtutakse lapse tugevustest, võimetest, huvidest ja vajadustest;
3. tagatakse lapsele võimalikult võrdne võimalus osaleda rühma igapäevategevustes;
4. märgatakse lapse toevajadust võimalikult vara;
5. rakendatakse vajalikku tuge võimalikult varakult ja lapsele tuttavas keskkonnas;
6. kohandatakse vajadusel õpet, tegevusi, õpikeskkonda, õppematerjale ja töökorraldust;
7. toetatakse lapse positiivset enesehinnangut, iseseisvust ja osalemist;
8. tehakse koostööd lapsevanema, rühma meeskonna, tugiteenuste koordineerija, tugispetsialistide ja teiste lapse arengut toetavate osapooltega;
9. hinnatakse rakendatud toe sobivust ja tulemuslikkust ning vajadusel muudetakse toetamise viise;
10. tagatakse lapse ja perega seotud teabe konfidentsiaalsus.

8.2. Lapse toevajaduse märkamine ja väljaselgitamine

Lapse arengut ja toimetulekut jälgitakse järjepidevalt igapäevatoimingutes, mängus, suhtlemisel ning õppe- ja kasvatustegevustes.

Kui lapse arengus või toimetulekus märgatakse raskusi, selgitatakse koostöös lapsevanema ja lapsega töötavate spetsialistidega välja lapse tugevused, vajadused ning sobivad toetamise võimalused.

Toevajaduse väljaselgitamisel:

1. kogutakse teavet lapse arengu ja igapäevase toimetuleku kohta;
2. arvestatakse lapse varasema arengu, tugevuste ja huvidega;
3. analüüsitakse, millistes olukordades laps tuleb hästi toime ning millistes vajab tuge;
4. hinnatakse seni rakendatud pedagoogiliste võtete ja kohanduste tulemuslikkust;
5. kaasatakse lapsevanem;
6. vajadusel kaasatakse tugiteenuste koordineerija ja tugispetsialistid;
7. lepatakse kokku lapse edasise toetamise eesmärgid ja tegevused.

Lapse toevajaduse ning rakendatud tugimeetmete kohta kogutav teave dokumenteeritakse.

8.3. Üldine tugi

Üldine tugi on lapsele lasteaias tavapärase õppe- ja kasvatustegevuse raames pakutav tugi.

Üldise toe rakendamisel võib vastavalt lapse vajadusele:

1. kohandada tegevuste raskusastet, mahtu või tempot;
2. anda lapsele ülesannete täitmiseks rohkem aega;
3. kasutada täiendavat näitlikustamist, kordamist ja individuaalset juhendamist;
4. tegutseda lapsega individuaalselt või väikeses grupis;
5. kohandada õppe- ja mänguvahendeid;
6. muuta lapse jaoks tegevuste järjestus ja päevakava paremini mõistetavaks;
7. toetada suhtlemist visuaalsete või teiste sobivate vahenditega;
8. kohandada füüsilist, sotsiaalset või vaimset õpikeskkonda;
9. teha tihedamat koostööd lapsevanemaga;
10. kaasata vajadusel tugispetsialist.

Üldise toe rakendamist ja selle tulemuslikkust jälgitakse ning vajadusel tehakse toetamisel muudatusi.

8.4. Tõhustatud tugi ja eritugi

Kui üldisest toest ei piisa lapse arenguks ja igapäevaseks toimetulekuks, võib laps vajada tõhustatud tuge või erituge.

Tõhustatud tuge rakendatakse lapsele, kes vajab oma arengulise eripära tõttu lisaks tavapärastele pedagoogilistele kohandustele tugispetsialisti teenust või muud järjepidevat lisatuge.

Erituge rakendatakse lapsele, kes vajab oma arengulise eripära tõttu mitme tugispetsialisti teenust, ulatuslikumaid kohandusi õppe- ja kasvatustegevuse korralduses, keskkonnas, meetodikas või kasutatavates vahendites ning pidevat individuaalset lisatuge.

Tõhustatud ja eritoe rakendamisel lähtutakse lapse individuaalsest vajadusest ning tehakse koostööd lapsevanema, tugiteenuste koordineerija, tugispetsialistide, rühma meeskonna ja vajadusel lasteaia väliste spetsialistidega.

8.5. Lapse individuaalse arengu toetamiseks tehtavad kohandused

Kokkuleppel lapsevanemaga võib lapse individuaalse arengu toetamiseks teha kohandusi:

1. õppe- ja kasvatustegevuse sisus;
2. tegevuste korralduses ja tempos;
3. õpetamis- ja juhendamisviisides;
4. kasutatavates õppematerjalides ja vahendites;
5. õpi- ja kasvukeskkonnas;
6. rühma- ja individuaalse töö korralduses;
7. suhtlemise ja eneseväljenduse toetamisel;
8. lapse päevakavas või üleminekutes ühelt tegevuselt teisele;
9. lapsele antava täiskasvanu toe ulatuses.

Kohanduste kavandamisel lähtutakse sellest, et laps saaks võimalikult aktiivselt ja iseseisvalt osaleda rühma igapäevaelus.

8.6. Individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK)

Individuaalse arengu jälgimise kaardi eesmärk on koguda ja süstematiseerida teavet lapse arengu, oskuste, tugevuste ja toevajaduse kohta ning kavandada lapsele sobivaid toetavaid tegevusi.

IAJK-s kajastatakse vajadusel:

1. lapse üldandmed;
2. lapse tugevused ja huvid;
3. lapse arengu ja toimetuleku kirjeldus erinevates arenguvaldkondades;

4. tähelepanekud lapse toimetulekust igapäevastes olukordades;
5. toevajaduse väljaselgitamiseks tehtud hindamiste tulemused;
6. rakendatud tugimeetmed ja kohandused;
7. rakendatud toe tulemuslikkus;
8. lapse arengueesmärgid;
9. soovitud ja edasised tegevused.

Tõhustatud ja erituge vajava lapse puhul on IAJK lapse toetamise kavandamise ja meeskonnatöö oluline alusdokument.

8.7. Individuaalne arenduskava (IAK)

Vajadusel koostatakse lapsele individuaalne arenduskava.

IAK koostatakse koostöös lapsevanema, õpetaja, tugiteenuste koordineerija, tugispetsialistide ja teiste lapse arengut toetavate töötajatega.

Individuaalses arenduskavas kirjeldatakse:

1. lapse tugevused ja huvid;
2. arenguvaldkonnad, milles laps vajab toetust;
3. lühi- ja pikaajalised arengueesmärgid;
4. eesmärkide saavutamist toetavad tegevused ja meetodid;
5. vajalikud kohandused;
6. meeskonnaliikmete rollid ja vastutus;
7. rakendamise periood;
8. eesmärkide saavutamise ja toe tulemuslikkuse hindamise viis ja sagedus;
9. perioodi kokkuvõte ning edasised eesmärgid.

IAK põhineb lapse kohta kogutud teabel ja meeskonna ühisel arutelul. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse koostöös lapsevanema ja tugispetsialistidega kokkuvõte IAK rakendamisest, arengukeskkonna sobivusest, seatud eesmärkide saavutamisest ning lapse edasistest vajadustest.

8.8. Tugiteenuste koordineerimine ja meeskonnatöö

Lapsele vajaliku toe kavandamine ja rakendamine toimub koostöös.

Meeskonnatöös võivad vastavalt lapse vajadustele osaleda:

1. rühmaõpetajad ja abiõpetajad;
2. tugiteenuste koordineerija;

3. tugispetsialistid;
4. lasteaia juhtkonna esindaja;
5. lapsevanem;
6. vajadusel teised lapsega töötavad spetsialistid ja koostööpartnerid.

Meeskonna ülesanne on jagada lapse arengu kohta asjakohast teavet, leppida kokku eesmärgid ja toetavad tegevused, jälgida toe rakendamist ning hinnata selle tulemuslikkust.

Lapsevanemale antakse võimalus osaleda lapse toetamist puudutavate otsuste tegemises ning saada nõu ja juhendamist lapse arengu toetamiseks.

8.9. Toevajaduse dokumenteerimine ja toe tulemuslikkuse hindamine

Lapse arengu ja toevajaduse toetamine dokumenteeritakse süsteemselt ja järjepidevalt.

Dokumenteermise eesmärk on:

1. tagada lapse toetamise järjepidevus;
2. säilitada ülevaade rakendatud tugimeetmetest ja kohandustest;
3. hinnata rakendatud toe tulemuslikkust;
4. toetada meeskonnaliikmete ja lapsevanema koostööd;
5. kavandada lapse edasisi arengueesmäärke ja toetavaid tegevusi.

Lapse toetamiseks rakendatud tegevuste tulemuslikkust hinnatakse regulaarselt. Kui rakendatud tugi ei anna oodatud tulemust või lapse vajadused muutuvad, vaadatakse toetamise eesmärgid, meetodid ja korraldus koostöös lapsevanema ning lapsega töötavate spetsialistidega üle.

8.10. Muu kodukeelega lapse toetamine

Lapse muu kodukeel või mitmekeelsus ei ole iseenesest toevajadus ega hariduslik erivajadus.

Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, luuakse võimalused eesti keele omandamiseks igapäevases suhtluses, mängus ja õppe- ja kasvatustegevustes. Vajadusel korraldatakse täiendavaid eesti keele arengut toetavaid tegevusi.

Eesti keele oskuse toetamisel ja eeldatavate arengutulemuste kavandamisel arvestatakse lapse vanust, arengutaset, senist keeleoskust ja keelelist tausta. Lapse emakeelt ja kultuurilist tausta väärtustatakse.

9. VANEMATEGA TEHTAVA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Rapla Lasteaias Päkapikk tehakse lapsevanematega koostööd lapse arengu, õppimise, tervise ja heaolu toetamiseks. Koostöö põhineb vastastikusel usaldusel, lugupidamisel, avatud suhtlemisel ja ühisel vastutusel lapse arengu eest.

Lapsevanem on lapse arengu oluline toetaja ja lasteaia koostööpartner. Lapsevanemale antakse võimalus saada teavet lapse arengust ja õppimisest, osaleda last puudutavate otsuste tegemisel ning võimalusel panustada lasteaia õppe- ja kasvatustegevusse.

9.1. Koostöö põhimõtted

Koostöös lapsevanematega:

1. lähtutakse lapse heaolust, arengust ja parimatest huvidest;
2. väärtustatakse vastastikust usaldust, lugupidamist, hoolivust ja koostööd;
3. vahetatakse regulaarselt teavet lapse arengu, õppimise, tervise, huvide ja vajaduste kohta;
4. kuulatakse ja arvestatakse lapsevanema tähelepanekuid, teadmisi oma lapsest ning põhjendatud ootusi;
5. kaasatakse lapsevanem lapse arengut puudutavate otsuste tegemisse ja rakendamisse;
6. tutvustatakse lapsevanemale lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtteid, eesmärke ja väärtusi;
7. kaasatakse lapsevanemaid võimalusel õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisse ja läbiviimisse;
8. toetatakse kodu ja lasteaia kasvatustegevuse järjepidevust;
9. pakutakse lapsevanemale võimalust saada nõu ja tuge lapse arengu toetamise küsimustes;
10. lapse toevajaduse korral tehakse koostööd lapsevanema, tugiteenuste koordineerija ja tugispetsialistidega;
11. lapse ja perega seotud teavet käsitletakse konfidentsiaalselt;
12. väärtustatakse lapsevanemate tagasisidet ning kasutatakse seda lasteaia tegevuse arendamisel.

9.2. Koostöö vormid ja korraldus

Koostöö lapsevanematega toimub erinevates vormides vastavalt lapse, pere ja rühma vajadustele.

Koostöövormid on:

1. igapäevane infovahetus lapsevanema ja rühma töötajate vahel;
2. lapse arengu kohta antav regulaarne tagasiside;
3. lapse arengukirjelduse koostamine ja lapsevanemale tutvustamine;
4. arenguestlus vastavalt käesoleva õppekava punktis 7.4 sätestatud põhimõtetele;
5. rühma ja lasteaia koosolekud;

6. lapsevanemate kaasamine õppe- ja kasvatustegevustesse, projektidesse, üritustesse ja teistesse ühistegevustesse;
7. individuaalsed vestlused ja nõustamine;
8. koostöö tugiteenuste koordineerija ja tugispetsialistidega;
9. lapsevanemate tagasiside ja rahulolu-uuringud;
10. uute laste ja nende perede lasteaeda tulekut toetavad kohtumised ja koostöö.

Õpetaja ja lapsevanem vahetavad regulaarselt teavet lapse arengust, õppimisest ja tervisest ning lapsevanem kaasatakse lapse arengut puudutavate otsuste tegemisse ja rakendamisse.

9.3. Koostöö lapse lasteaeda tulekul ja kohanemisel

Lapse lasteaeda tulekul pööratakse erilist tähelepanu koostööle perega, et toetada lapse võimalikult turvalist ja sujuvat kohanemist.

Aia- ja hoiurühma uute laste vanematele korraldatakse võimalusel enne lapse lasteaeda tulekut kohtumine tulevaste rühmaõpetajatega. Kohtumise eesmärk on tutvustada lasteaia ja rühma korraldust ning nõustada vanemaid lapse lasteaeda tuleku ja kohanemisega seotud küsimustes.

Kohanemisperioodil:

1. vahetatakse lapsevanemaga teavet lapse harjumuste, vajaduste, huvide ja eripärade kohta;
2. lepitakse võimalusel kokku lapsele sobiv kohanemise korraldus;
3. toetatakse lapse järkjärgulist kohanemist uue keskkonna ja inimestega;
4. tehakse koostööd, et tagada lapsele võimalikult järjepidev päevakava ja turvaline üleminek kodust lasteaeda;
5. arvestatakse lapse individuaalse kohanemistempo ja vajadustega.

9.4. Lapsevanemate nõustamine ja kaasamine lapse arengu toetamisel

Lapsevanemale luuakse võimalused saada nõu ja tuge lapse arengu, õppimise, tervise ja toimetuleku küsimustes.

Vajadusel kaasatakse lapsevanema nõustamisse tugiteenuste koordineerija ja tugispetsialistid. Lapse toevajaduse korral kavandatakse toetavad tegevused koostöös lapsevanemaga ning lapsevanem kaasatakse rakendatud toe tulemuslikkuse hindamisse ja edasiste otsuste tegemisse.

9.5. Lapsevanemate tagasiside

Lasteaed väärtustab lapsevanemate arvamusi, ettepanekuid ja tagasisidet ning kasutab neid õppe- ja kasvatustegevuse ning lasteaia töö arendamisel.

Üks kord aastas korraldatakse lapsevanematele rahuloluküsitlus. Küsitluse tulemusi analüüsitakse pedagoogilises nõukogus ning tulemusi arvestatakse lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse parendamisel.

10. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Lasteaia õppekava on arenev dokument, mida analüüsitakse ja vajadusel uuendatakse, lähtudes alushariduse riiklikust õppekavast, õigusaktide muudatustest, lasteaia arenguvajadustest ning õppe- ja kasvatustegevuse kogemusest.

10.1. Õppekava rakendamise analüüsimine

Õppekava rakendamist analüüsitakse regulaarselt pedagoogilistes aruteludes, koosolekutel ja sisehindamise käigus.

Õppekava analüüsimisel arvestatakse:

1. õpetajate ja teiste töötajate kogemusi ja ettepanekuid;
2. laste arengut ja õppimist puudutavat tagasisidet;
3. lapsevanemate ettepanekuid ja tagasisidet;
4. tugispetsialistide tähelepanekuid ja ettepanekuid;
5. lasteaia sisehindamise tulemusi;
6. õppe- ja kasvatustegevuse korralduse ning õpi- ja kasvukeskkonna arenguvajadusi;
7. õigusaktides ja alushariduse riiklikus õppekavas tehtud muudatusi.

10.2. Õppekava uuendamine ja täiendamine

Õppekava muutmise ja täiendamise ettepanekuid võivad teha lasteaia õpetajad, teised töötajad, juhtkond, tugispetsialistid, hoolekogu liikmed ja lapsevanemad.

Õppekava uuendamisel ja täiendamisel:

1. kogutakse ja analüüsitakse muudatusettepanekuid;
2. hinnatakse muudatuste vajalikkust ja kooskõla lasteaia eesmärkide, väärtuste ning kehtivate õigusaktidega;
3. arutatakse kavandatavad muudatused läbi pedagoogilises nõukogus;
4. tutvustatakse õppekava muudatusi hoolekogule ning arvestatakse võimalusel hoolekogu ettepanekutega;
5. õppekava muudatused kinnitab lasteaia direktor.

Õppekava uuendamisel säilitatakse selle terviklikkus ning jälgitakse, et muudatused oleksid kooskõlas Rapla Lasteaed Päkapikk väärtuste, eripära, õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide ning kaasava hariduse põhimõtetega.